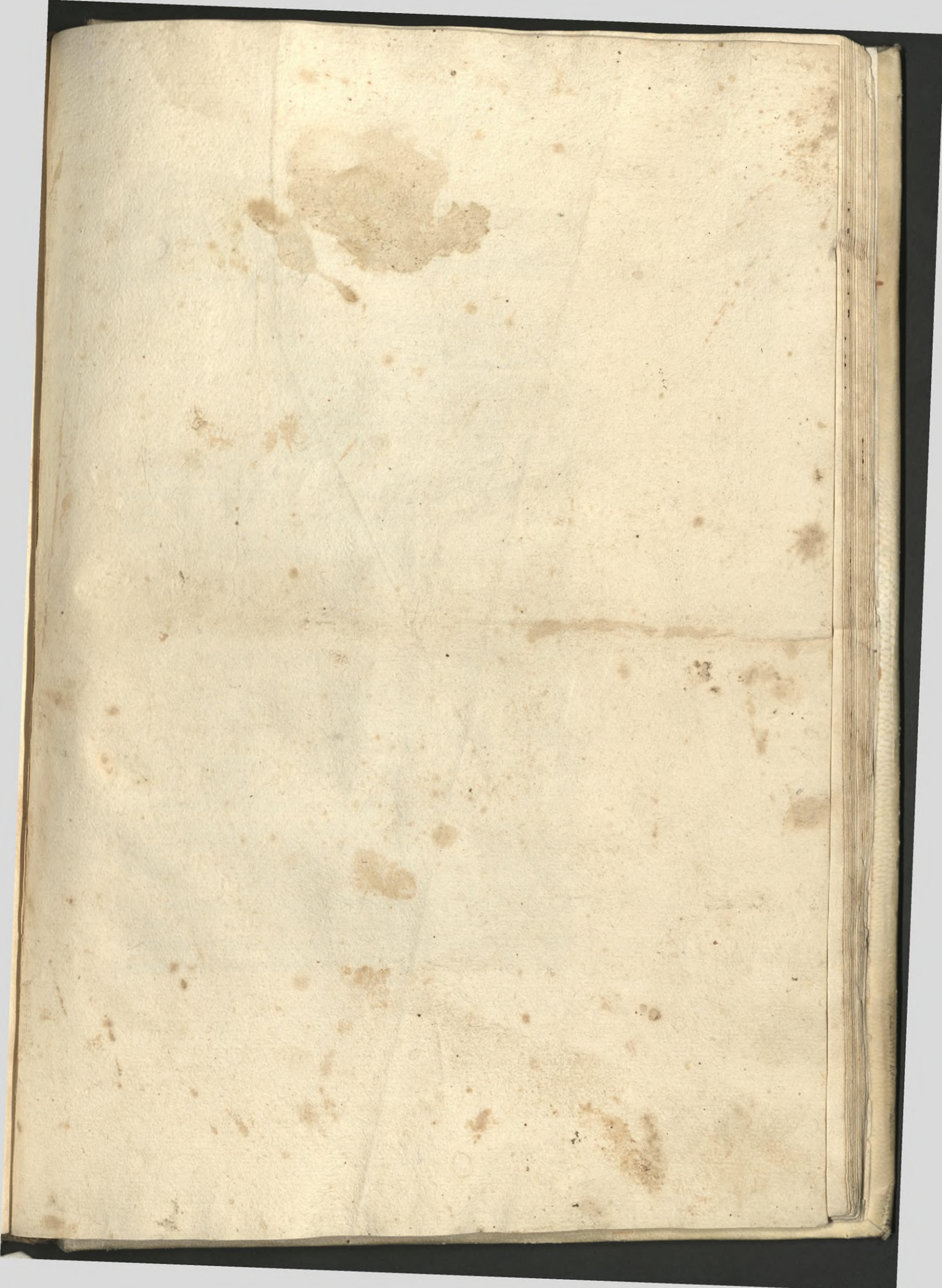

Tractatus fidei ubi est tota materia heresis ubi probatur quod potest
procedi contra hereticos & fidei xpiane emulos qui tam i iure civili
q canonico & sacra scriptura est fundatus ubi quilibet fidelis xpianus
poterit speculari. quid sit fides. que pena imponat hereticis & quomo
do iudices eos punire debeant.

Franciscus dei & aplice sedis gratia Epus sgl
lacenesis. Vniuersis & singulis nostre diocesis
caritatez in dno ppetuaz. Scire uos uolumus
q nonnulli cerritani vulgariter nuncupati &
alii i eoz sermonib9 seu pdicationib9 ques
tus gratia uerba heretica uel heresim sapien
tia pferre temerarie non uerent. Vnde ad
nostri & eoz doctrinam considerandum est

q dictis sanctoz patrum uel alioz ab ecclesia receptoz stare licet &
qui dicunt quod ipsi dicunt non potest de temeritate redargui nisi ea
dicere que retractanda sunt sicut Augustinus multa retractauit de
dictis suis uel nisi per ecclesiam correcta sunt ut patet. xxvii. di. c. i.
& ii. & xxxii. di. s. i. i. fi. Si uero sancti diuersas opiniones habeant
inter se ut de corpore beate marie assumpto in celum uel de salomoe
dampnato licitum est cuiq dicere quod uult. Si uero nulla diuersitas
inter sanctos inuenit necesse e usq ad unum iota seruare quod ipsi di
cunt. xv. di. c. fi. Postq opuscula eoz a sancta ecclesia sunt autentica
ta. Verba sunt Inno. de consti. c. ne initaris quem sequunt doctores
ibidem verum dicit hostiens q hodie e comunis opinio merito ap
probata q corpus domine nostre sit assumptum ut ibi recitat dñs Fra
nciscus de zambarellis Hinc dicit ibi Bal. q hodie tenendum est q sit
in paradiso qz ecclia facit solempnissimum festum de assumptione
gloriosissime pginis marie alias dicens qtrariuz esset pximus heresi
Si uero est diuersitas inter dicta sanctoz & dicta romanoz pontifi
cum dicit Abbas. sy. q idecisionibus causarum statur dicto pape qz
petro & suis successoribus fuit data potestas legis condende & inter
pretande ut patet per. c. per uenerabiles qui filii sunt legitimi nisi di
ctum sanctoz iuuaretur auctoritate noui uel ueteris testamenti seu
alicuius gsilii papalis. In expositione uero sanctarum scripturaz stare
tur potius dicto sanctoz & allegat glosam in summa in. c. de libell
xx. di. nisi tractaret de expositione necessaria super sacramentis uel
articulis fidei scdm Ab. ibidem Vnde dicit Fra. de zam. in de. una
de summa tri. p. nos igit q ad romanaz eccliam pertinet determina
re ea que concernunt articulos fidei qz questiones fidei determinat

q in maiorib9
q in minorib9
q in pmo
q in dno

solus papa uel si fieri potest reducunt ad concordantiam nec dicitur
illis opinionibus derogari uel preiudicari quando reducuntur ad con-
cordantiam ut dicunt moderni in .c. literas de resti. spof. Qui enim
assentit alicuius magistri opinionem contra manifestum scripture testi-
monium siue contra id quod publice tenetur scdm ecclesie auctori-
tatem non potest ab erroris uicio excusari scdm beatum Augustinum
li. iiii. de doctrina xpiana & sic quando error est contra manifestam
sententiam scripture uel ecclesie sed in dubiis non generat aliquod p-
iudicium ueritati inter diuersas magistrorum opiniones ut predicat
post Inno. & scribit in summa cōfessoy. li. iiii. ti. xxxii. q. xviij. Hic
est q̄ beatus Thomas secunda scde. q. xi. articulo. ii. ait sic ad tertium
dicendum q̄ sicut Augustinus dicit & habet in decretis. xxiiii. q. iiii.
dicit ap̄us si qui sententiam suam quis falsam atq̄ puerfam nulla p-
tinaci animositate defendunt querunt autem cauta sollicitudine ueri-
tatem corrigi parati cum inuenerit nequa sunt inter hereticos con-
putandi q̄ scilicet non habent electionem contradicentem ecclesiastice
doctrine sic igitur aliqui doctores dissentisse uidentur uel circa ea quo-
rum nihil interest utrum sic uel aliter teneatur uel etiam in quibus-
dam ad fidem pertinentibus que non dum erant per ecclesiam de-
terminata Postq̄ autem essent auctoritate ecclesie determinata si qs tali
determinationi p̄tinaciter repugnaret hereticus censeret. Que quidē
auctoritas determinandi principaliter residet in summo pontifice se-
cundum eundem Thomam ibidem insuper secundum eum ibidem
ait Ad secundum dicendum q̄ ille dicitur aliter exponere sacram
scripturam quam spiritus sanctus afflagitat qui ad hoc expositionez
sacre scripture retorquet quod contrariatur ei quod est p̄ spirituz san-
ctum reuelatum Sed pensandum est q̄ contraria sunt in eodem sub-
iecto secundum beatum Thomam scda scde. q. x. articulo. ii. circa me-
dium quod est uerum quando subiectum eq̄liter se habet ad utrumq̄
ut ipse idem dicit scda scde. q. xxiiii. ar. x. in responsione ad primum
argumentum Inde dicit q̄ contradictio non est nisi secundum idē
& respectu eiusdem scdm Io. an. in mercurialibus i regla. possessor
p. iiii. querebatur & do. de rota in nouis. cccc. lxxxv. Ideo dicitur q̄
illa sunt contraria que sese non compatiunt ut notat de penit. di. i. c.
resuscitatus & sic si se compatiunt non sunt ḡria sed diuersa que nō
dicunt ḡria ut legitur de hīs que fi. a pla. cum ap̄lica. Nam illa que
tendunt ad eundem finem non sunt ḡria scdm glo. in uerbo tene-
ris de app̄. c. si a iudice li. vi. & in regula nullus in fi. eo. li. qui enī
ad finem ueritatis inueniende opinatur corrigi paratus non dicitur
ab ecclesia separatus. Ad hoc igitur ut qs dicat ab ecclesia in aliquo

diuisus est necesse ut pertinaciter sequitur opinionem manifeste quam sa-
cre scripture secundum ecclesie auctoritatem ut predicatur nisi autem si talis
opinio potest ex iusta causa excusari & patus quis sit corrigi audita po-
tate ut premittitur uel ex alia iusta causa excusabili ut quod unum ex
gravis est multiplex intelligibile cum contrarietas ipsa debet esse manifesta
evidens notoria & non excusabilis iuxta ea que habentur in .c. cum im-
poficibus iuncta glo. cum dictis doct. de iure iura. in vi. Vnde caute
dicit beatus tho. quod gratiatur ei quod est per spiritum sanctum reuelatum ca-
ueat itaque quispiam ne quod nostra sinodalia hereticos persecutio contraire
presumat sed subiciat se in omnibus sententie sacrosancte romane ec-
clesie. vnde beatus ieronimus de heresi apud sedem apostolicam in famatus
scripsit pape ut habetur. xxiii. q. i. hec est fides papa beatissime me quam in
catholica didicimus ecclesia in qua si minus perire aut parum caute fore
te aliquid positum est emendari cupimus a te qui petri fidem & se-
dem tenes. Si autem hec nostra confessio apostulatus tui iudicio compro-
batur quicumque me culpam uoluerit se imperitum uel malivolam uel
etiam non catholicam sed hereticum comprobabis similiter abbas ioch-
im scribens quod magistrum sinay hanc submissionem amplexus est ut scri-
bit in .c. dampnamus in fi. de summa tri. & fide ca. licet eius sententia
fuerat ab ecclesia reprobata ut autem ad noticiam quoruncumque hoc edi-
ctum perueniat mandauimus affigi in valuis nostre maioris ecclesie &
ibidem persistere diebus tribus Dat. squillacii Anno domini. m. cccc. lxxiii
die. xxvi. mensis ianuarii vii indictionis Sub pontificatu sanctissi-
mi in christo patris & domini nostri domini Sixti diuina prouidentia pa-
pa quarti anno quarto feliciter Amen.

Voniam plurimi circa diuinationes uacant eorum conscien-
tiam deturpantes quia non demonum est diuinatio sed dei
iudicium ut legitur ezech. xx. Vnde sciendum est quod utentes
aliquibus rebus ad diuinationes faciendas puta sortibus notis siue ca-
racteribus incantacionibus & quibuscumque magicis artibus alii aut
per inspectionem quarumcumque scripturarum uel qualitercumque fu-
tura promittunt docent uel consulunt alios magos puniendi sunt.
Nam si sunt layci excommunicantur & turpiter de honestate eiciuntur
de parrochiis suis & a testimonio repelluntur & sunt infames. Si vero
sunt clerici officio & beneficio priuantur ut legitur & notatur in .c. i. &
ii. de sortile. & xxvi. q. v. c. episcopi & c. non oportet & c. si quis epis-
copus et. c. aliquanti & c. si quis ariolos & e. q. ii. c. illud tuz sy. & no.
doct. in all. c. i. & ii. de sortile. & tam clerici quam layci perpetuo carceri
mancipantur ut in all. c. si quis episcopus & ea. q. v. c. quicumque facere
dotum in fi. & c. contra dolorem idem si inuocantur demones ad

perniciem inimicorum ut in alf. c. quicumque sacerdotum & e. q. v. nec
marum post prin. ibi demonibus autem accitis.

De malum enim incantatores & diuinatores esse non debet
& contra fatientes grauissime puniuntur ut C. de malefici. &
math. l. ii. & iii. nec ire debet ad domum alterius nec aliquis
debet eos uocare ad domum suam ut in alf. l. iii. similiter puniunt
confitentes ymagines cere & pūgendo ut uitas hominum & inimi
corum suorum labefatiant per magicas incantationes conuocatis de
monibus ut e. ti. l. multi et infra dicitur unde si quis per incantatio
nem seu artem magicam contra salutem hominis uel ad prouocandū
mulieres ad libidinem operatur punitur seuerissime ut e. ti. l. iiii. et
ex hiis patet qd eodem modo malefici puniuntur qui intendunt ad
ligandum homines per sortiaras et maleficas artes ne ualeant vxores
cognoscere de quibus loquitur ti. de frigi. et malef. Nam tale malefici
um fit operatione demonum ad impediendum actum matrimonii
et permissione diuina datur potestas diabolo ut propter aliquod pec
catum homines sic vexet ut. xxiii. q. i. si per sortiaras et per beatus
tho. in quarto di. xxxiii. ar. iiii.

Olent enim demones qui intendunt perditionem homi
num de suis responsis etiam si aliquando uera dicant eos as
suefacere ad hec ut eis credatur et sic intendunt eos pducere
ad aliqd quod sit nature humane nocuum secundum beatum tho. ii.
se. q. lxxxv. ar. iiii. Sortes enim reprobantur quep magicas incantatio
nes fiunt uel que fiunt ad exercendas vanitates aliquas uel que fiunt
ad inquirenda futura siue alia illicita ut in alf. c. i. et. ii. nō. docto. et
glo. xxvi. q. i. in sum. secus si fiunt non ad diuinandum sed ad sub
eundum se iudicio fortune circa temporalia unde electiones officia
liū seculariū possunt fieri per iudiciū fortis ut si eligantur ad fortiaz
per fabas uel palloctas uel taxillos ut nō. doct. in alf. c. i. et. iiii. Sortes
enim de sui natura non sunt male sed prohibentur ab ecclesia ne prop
ter assiduitatem labatur quis ad idolatriam ut nō. in alf. c. i. et. xxvi
q. i. c. fors Nam genus idolatrie est talia exercere ut pz. e. q. ii. c. sed
illud et. §. hiis ita et. q. v. §. quod autem. tales enim excommunicantur
ut predicatur et hoc si exercent artem talem que non sapiat manifeste
heresim. alias si exercent artem saliquam que nō sapiat manifeste
heresim. quod quando sit infra dicitur est excommunicatus itanq̄ hereti
cus quem uolunt iura esse excommunicatum ipso iure ut patet in. c. ex
comunicamus de hereticis lo primo Sortilegium et diuinatio non
tēdunt ad diuersa ut notant doctores de hereticis. c. accusatq. §. sane
li. vi. qz ad diuinare tendunt quod ē prohibitum et in malaz parte

accipitur fm tho. ii. se. q. lxxxv. ar. i. ad fi. & .q. i. c. nunq. hinc est
q dicit l. fileat omnibus ppetuo diuinadi curiositas etiā sub pretexto
sompniōz ut C. de malef. & math. l. iiii. cōiuncta l. vi. nec ignorātia
& bonus zelus habet excusare fatientez talia ex quo sunt pphibita ut
patet in alf. c. ii. de sortile. & xxvi. q. v. sortes de simo. c. per tuas. lo
iii. & de ma. an. talia excusant habet in. ci. de psum. & C. de in iu.
fi non cōiūciū & C. de siccar. l. i. & l. plagii. C. de plag. per doct. Seco
si aliquid fiat quod non sit a iure pphibituz siue illicituz ut in eisde
iuribus & de accusa. cum dilecti & de reg. iur. c. ii. unde isto ultimo
casu psumitur quis in dubio habere animū fatiendi id quod nō cadit
in delictum ut nō. bar. ff. de no. oper. nu. l. non soluz. §. sed ut pbari
& Bal. C. de proba. l. matrem & per Pe. de ancho. in. c. fi. in fi. de ac
cusa. in vi. & per anthonium de butrio in de. fi. de rescrip. Nam ut
uolunt doctores & concludit idem ant. in alf. c. ii. de sortile. dicens
q scientia astrologie ut patet. xxvi. q. ii. §. huius reprobantur in quātū
homo exercens illam ad iudicandum euentus particulares & futuros
uel futuras uel preteritas hominum operationes dat in talibus fidem
quasi necessario ponat veritatem ad id quod intendit qz in talibus i
miscere est occulta operatio demonum secus si non ponat necessario
fidem in talibus sed quasi presumptionem & conjecturam inducat
maxime circa considerationem temporis seminandi uel potionum
medele uel minutionum sanguinis secundum eos de quo per beatus
thomam in. e. q. ar. i. & v. dicens q quedam sunt artes ad precogno
scendum futuros euentus qui ex necessitate uel frequenter proueniūt
quod ad diuinationem non pertinent ut in astrologia puta circa sicc
tates & pluuia & similia non erūt illicita diuinatio nec supersticiosa
sed ad alios futuros euentus cognoscendos non sunt aliquere artes
seu discipline sed fallaces & vane ex deceptione demonum introdu
cte ut dicit beatus Augustinus in. xxi. c. de ciuitate & in hīs opera
tio demonum se in miscet. Vnde erit diuinatio supersticiosa secun
dum thomam in alf. ar. i. in fi. & ar. viii. & ibi ponit triplicem de
nominationem sortorum videlicet diuisoriam consultoriam & diui
natoriam. Actus autem hominum qui requiruntur ad sortes non
subduntur dispositioni stellarum nec etiā euentus ipsorum unde si
quis ea intentione sortibus utatur q huiusmodi actus humani q req
runtur ad sortes sortiantur effectum secundum dispositionem stella
rum vana & falsa est opinio z per consequens non caret demonum
ingestione et sic talis diuinatio erit supersticiosa et illicita de quo ibi
plene per tho.

faciens aliquid qd a iure
no est pphibitum in dubio
presumitur hinc arm. facit
id quod no cadit in delictum

non est pphibitum in dubio
presumitur hinc arm. facit
id quod no cadit in delictum

Imiliter non est licitum obseruare aliquid ad cognoscendū
fortunia uel infortunia qz cum homines incipiunt in huius
modi obseruationibus animum suū implicare multa secun
duz huiusmodi obseruationes eueniunt propter deceptionem demo
num ut hiis obseruationibus homines implicati curiosiores fiant et
sefe magis inferant multiplicibus laqueis perniciosi erroris ut Augu.
dicit in.ii.de doct.xp'iana secundū tho.lxxxxvi.q.ar.iii.

N de dicens q non hēbat firmam spem in talibus q sibi nō
prodest nisi probet propter iura preallegata etiam in sciētia
astrologie ex quo astrologia est a iure generaliter reprobata
sicut et alie diuinationes ut patet in alf. §. hiis ita. xxvi. q. ii. nisi i arti
bus astrologie non pertinentibus ad diuinationem ut predicatur cuz
regulariter diuinitio in malam partem accipitur ut predicatur et hoc
nisi persona que infamatur sit persona honesta qz tunc presumit fac
tum illud illicitum esse erroneum ut notati glo. de sen. exco. sacro.
et ibi dicit Ant. de butri. nō. q malefactum in honesto potius presu
mitur erroneum q dolosum secus in non honesto & ideo vult Inn.
de scisma. c. i. in prima glo. in si. quod est intelligendum p prima vi
ce non autem si secundaue post monitionem illud malefictum naz
qui bis fecit contractum usurarium presumitur vsurarius ut nō. dñi
cus de sancto gem. de pigno. illo uos. nam presumitur deliberate illd
facere cum binus actus inducat deliberatam voluntatem secundum
eundez de rgl'a. vidua. Idem dicit Io. de ymo. de iure iur. & si xps
dicens q sermo duplicatus dr fieri cum maiori deliberatione. Item
qui bis furatur dicitur consuetus furari secundum Bal. C. de ep'a. au.
nemo. quiny mo bis deliquens dr incorrigibilis ut nō. idem dñicus
in. c. i. de uit. & ho. de. et. e. ti. ut clericor. & iteratio actus inducit
mētis pditionē fm Io. an. in adi. spec. de fide instru. §. porro. jo. dona
tio aut Insup confessio extraiudicialis bis emanata preiudicat que nō
piudicaret si semel esset emanata ut nō. Bar. C. de agri. & cens. l. cuz
scimus inde dicit dominicus de capell. mona. c. i. in. vi. q. geminata
culpa in leuibz inducit depositionem pro hoc facit qd legit de hēt.
li. vi. c. accusatus & c. super co & frequētia delicti inducit cōtēptum
fm matio. & ymo. de sepul. de. i. in. jo. scīcter alf. ad hoc beatus
Augusti. de doct. xp'iana.

Vo fit ut presumatur idolatria qui exercet bis artē diuinan
di seu fortilegiorum ut non possit se excusare sub pretextu
ignorantie & boni zeli qz propter talem binam assiduitatez
labitur in idolatriam ut predicatur etiam si sit persona honesta exer
cens talem artem & tamq hereticus est uitadus post primā & secundā

*Nota q blasphemus artem
diuinandi psumit idolatriam.*

correctionem si pertinaciter persistit in errore ut infra dicitur nam triplex est genus diuinationis quorum primum est p manifestam demonum inuocationem quod pertinet ad nigromantem. Secundū ē p solam considerationem dispositionis uel motus alterius rei quod p tinet ad augures. Tertium est dum facimus aliquid ut nobis manifestetur aliquod occultum quod pertinet ad sortes & in hiis est eadez rō peccandi in genere sed non in specie qz primo casu grauius est peccare inuocando demones q̄ in duobus aliis casibus in quibus aliqua fi unt propter que demones se ingerant ad illa secundum beatus tho. in. ii. se. q. lxxxv. ar. iiii. hinc est q ymagines cum caracteribus ex operatione demonum hnt effectū cuius signum est q ē necesse in eis inscribi quasdam figuras & characteres que naturaliter ad nihil operatur p quos uidentur quedam tacita pacta fieri cum demonibus secundum eundem tho. ii. se. q. iiii. ar. ii. circa finem.

Imr circa figuras uel signa que apparent in rebus in animatis uel in liniamentis manuum uel que proueniunt ex plūbo liquefacto in aquam proiecto uel per quasdam cedras scriptas uel non scriptas in occulto positas dum quis considerat quam accipiat uel in festucis in equalibus propositis quis maiorem uel minorem accipiat uel etiam ex taxillorum projectione quis plura puncta proiciat uel etiam dum consideratur qd aperiēti librum occurrat q omnia sortium nomien habent & ad diuinationem ptinet fm eūdez tho. in. al. q. vc. ar. iiii. unde si qui necessitate compulsi deum putant sortibus exemplo ap̄orum esse consulendum videant ipsos ap̄os n̄ nisi collecto fratrum cetū & precibus ad deū fufis hoc egisse fm beatū tho. in. al. q. vc. ar. viii. & similiter i collectionibus herbarum etiam que medicinales sunt non liceat attendere aliquas obseruantias aut incantationes nisi tantum in simbolo diuino aut oratione dominica ut tantum deus creator omnium & dominus honoretur ut. xxvi. q. v. n̄ liceat & no. tho. in. al. iiii. q. ar. iiii. Aut enī ap̄us Siue manducabitis siue bibitis siue aliud facietis in nomine domini nostri ihesu cristi facite xxvi. q. v. non obseruetis fm augustinus. hinc est q tales delinquentes uidentur contra primum articulum fidei sentire scilicet credere in unum deū deū solū omnipotentem q ē primus articulus fidei ut patet de sum. tri. c. i. & alibi uidete q ego sum solus & non sit alius deus preter me ego occidam & ego uiuē fatiam percutiam & ego sariabo & alibi n̄ erit in te deus recens nec adorabis deū alienum & alibi dñm deū tuum adorabis & illi soli serues & alibi honorem meum nemini dabo & alibi non est uestrum scire tempora uel momenta. nam attribuit creaturis illud.

Nota qd licet herbas medicinales colligere in festuca aut orone dominica

quod est solius dei. s. predicere futura uel adorari uel reuereri uel oia
 posse quod quis debet impendere & attribuere deo & n̄ alteri ut. xx
 vi. q. v. §. q. autē forti. attribuere ergo id quod est dei proprium ali-
 cui creature est dicere eandem creaturam esse ipsum deum qz quicqd
 est deo proprium est ipse deus secundū tho. ii. se. q. xii. ar. i. in fi. &
 contra hunc articulum committunt idolatre sortilegi diuinatores au-
 gures & spem ponentes & confidentes in sternutationibus in can-
 tu auum in experimentis magicis & inuocationibus demonum &
 in caractulis ad collum uel obseruatione cursus solis uel in aliquibus
 uerbis dicendis in collectione herbarum & similibus. nam secunduz
 beatum Augustinum qui talibus credit sciat se fidem cristianam &
 baptismum preuicasse & esse paganum ut habetur. xxvi. q. v. non
 obseruetis coniuncto. c. illud. e. q. v. & per consequens hereticus dici-
 tur largo sumpto vocabulo seu non manifeste per. c. generali decreto
 xxvi. q. i. nam talia exercens uidetur pacisci cum demone aliquando
 tacite aliquando expresse ut dicit Augustinus & habetur in alf. c. il-
 lud & q. talia sint ab ecclesia prohibita plene ponit tho. scda. scda. q.
 v. c. verum beatus tho. ibi non declarat an talia sint heretica unde
 ponderandus est effectus ad quem tendit inuocans demonem qz si i-
 uocat ad prouocandum amorem mulieris & non est hereticus nisi sit
 uicium in adoratione si po ad sciendū futura & tunc est hereticus ut
 ponūt nōnulli alii theologi fm Io. an. i. addi. spe. de sor. & j. dicit
 tem notandum qz episcopus posset inquirere de occultis diui-
 nationibus & sortilegiis etiā sapientibz hēsim tñ inq̄sitores he-
 retice prauitatis de hīs n̄ possunt nisi sapiant manifeste hēsim
 ut de hereticz. accusatus. §. sane. li. vi. nam istorum sortilegioz & di-
 uinationum aliqua sapiūt hēsim aliqua. n̄. primo casu aliqua sapiunt
 heresim manifeste & tunc possunt inq̄sitores se intromittere. Secū-
 do casu non ut in alf. c. accusatus secunduz Io. an. in alf. addi. de sor-
 ti. Istud ergo uerbū manifeste determinat uerbum heresis et ad eius
 qualificationem uenit pro ut in simili dicit Bar. ff. de iniuriis. Itēz
 apud labeonem. §. guttum cum apponitur alicui qz interfecit prodi-
 torie unde dicit ibi in alf. c. accusatus pe. de ancho. qz sumere uel da-
 re pocula uel exercere sortilegia simplicia ad amorem mulieris prouo-
 candum uel propter conscientiam sumere hostiam non consecratam
 pro consecrata non sapit heresim manifeste quia alia est pena talia fa-
 cientium q̄ heresis et qz sint delicta diuersa patet ex diuersitate rubri-
 carum quia rubrica de hereticis ponitur separte a rubrica de forti-
 legiis de poculis ponitur. ff. de penis si quis aliquid. §. qui ab ortio-
 nis de hostia ponitur de celebratōe missarum ab homine. similiter

Nota qz sortilegi inuocare
 res demonum sunt heretica
 largo modo seu non manifeste

Secundum aliquid
 monitio ista non sunt
 heretici pro modo.

ymagines facere & demones inuocare & incantare ad amorem mulierum prouocandum magis est superstitiosum q̄ hereticum quia tunc vocatur demon ad id quod est proprium eius scilicet ad tēptandum. unde saluator in euangelio uocat eum temptatorem licet hec facere sit fetidum & peccatum mortale non tamen est hereticum sed facere que dicit glo. ibi. in alle. §. sane. videlicet nefarias preces emittere sacrificia offerre demones consulere eorum responsa suscipere uel associare sibi propter sortes exercendas hereticos uel faciunt predicta cum corpore & sanguine Ihesu Christi uel ut possint habere responsa puerum baptizant & hiis similia ex quo enim ad scientiam & prouidentiam futurorum pertinent sapiunt heresim manifeste quia attribuitur creature quod est proprium creatoris. iuxta illud Isaie. Annuntiate que futura sunt infuturum & sciemus quia dii estis uos secundum eundem petrum qui ad hec allegat oldra. incontestem. in consilio. ccix. quod incipit regularis habet traditio ad hoc est prealligatum §. q̄ autem sortilegi. & c. non obseruetis ibi qui autem talibus credunt & idem tenet dominicus in allega. §. sane. in adit. nam aut inuocat ad finem ut sciat futura & sapit heresim manifeste aut ad temptandum & non sapit heresim manifeste secundum cum. quod dicit verum si hoc facit per modum imperii uidelicet precipiendo demoni. sed si faceret ut illum adoraret & tunc sapit heresim manifeste propter vitium in adoratione ut ibi sentit glo. alle. eundem oldra. incontestem secundum quem dicit q̄ sortilegia simplicia non sapiunt heresim manifeste quia alius est titulus de sortile. & alius de heretico. ut p̄ dixi alias si sapiunt heresim manifeste ut proxime supra dicitur associando p̄pter hoc sibi hereticos uel similia ad diuinandum uel inuocandum demones potest procedi contra talem exercentem tanq̄ sortilegum uel tanq̄ diuinatorem & sic habito respectu ad sortilegium dicitur sortilegus & habito respectu ad diuinationem dicitur hereticus ar. ff. de adul. l. si adulterium cum incestu cum nō. docto. ibidem nā cognoscens consanguineam alteri nuptam dicitur adulter per respectum ad nuptam. & dicitur incestuosus per respectum ad consanguineam & utroq̄ modo puniri potest ut ibidem patet per docto. nam sortilegi dicuntur heretici ut predicatur & patet in alle. c. episcopi in princi. & q̄ p̄ modū imperii lz inuocare demonē dictū ē. s. post p̄nc.

T licet inuocare demonem ad futura cognoscenda sit graue tamen grauius est si sacrificium uel reuerentia demoni inuocato exhibeat demō. n. q̄ itēdit p̄ditōez hoīm etiā si ali. quādo uera dicat intendit hominem assuefacere ad hoc ut ei credat. ut ponit Tho. in allega. q. vc. ar. iiii. & sic adorare & reuerentiam face

*Nota q̄ superstitiosum nō est hereticum
et sic nō p̄mit ad inquisitiones
sive alimq̄ iniquas aggrauans
mydolaia q̄ nō ad infidelitatem p̄
fit heresim. Sed ad superstitione
solum sicut Thoma. 2^a q. lxx*

*Sed inquit istis sortilegiis
dimittit error p̄mittendū dñi.
pena et aduobis in dñi bñs vide
de hoc in consilio. nōbz inquisitiones
tholofm. 27*

re idem sunt hinc est q̄ dicit oldra. ubi supra post Io. mo. q̄ si adora
re hereticum sit hereticum uel heresim sapiat manifeste multo magis
adorare demonem idem dicit Io. andre. in addi. spe. in ti. de sortilegi.
sequendo opinionem oldra. licet ipsum non alleget & ne dum inuo
care demonem ad futura sciendum sed etiam ad postulandum auxili
um ab eo dicitur heresim sapere ut sequitur.

Tem in alle. §. sane querit idē dominicus q̄ si aliquis inuocauit
demonē sub p̄ modū. qui sapiat heresim manifeste ut ad postu
lādū aliquid nō aut simpliciter. quo casu nō diceret sapere herē
sim manifeste licet peccaret ut dicit. j. §. itē cōsiderādū. p̄. viii. ad. i.
§. itē An. de yser. p̄. p̄mo & demū p̄pter hoc citatus ab inq̄sitore ab
iurauit heresiz & p̄misit nūq̄ inuocare eū si postea inuocauit sit dicen
dus relapsus & posset relapsi pena puniri & refert lapū. abatē tenet q̄
sic sed alios cōtradecere. vñ ipse distīguūt saluādo utrāq̄ op̄inōnē. d.
q̄ qui inuocat demones putās illos posse facere illud ad qd̄ inuocat ex
eorū potestate actiua & p̄cedit op̄inō lapī ut taliter inuocās dicat he
reticus cū illi attribuat qd̄ ē dei & in alle. c. episcopi ubi expresse tex.
appellat hereticos illos q̄ petūt auxiliā a diabolo. deo derelicto aut q̄
inuocat nō credit illos posse operare ex sua potentia actiua totaliter.
sed ad id qd̄ ē natura eorū. s. ad tēptādū puta mulierē ad cōcupiscētiā
cū aliquo & tūc nō esset hereticus licet malefaciat q̄ saluator appellat
eū tēptatorē s̄m eū & idē tenet petrus ut predixi. vnde dicit lex ne
quis mortaliū tēptet explorare ueritatē presentīū uel futurāz rez sub
excrabili cōsultatione. vt. C. de paga. & sarra. ne quis sed cui incūbat
p̄batō. vnde. i. p̄. iiii. z in. §. itē p̄tinaciter asserere unde heresis ē spe
ties infidelitatis sed ydolatria est species superstitionis s̄m Tho. secū
da. ii. q. lxxxxiiii. ar. i. in respōsione primī argumēti in fi. licet ea que
heresis sunt ad superstitionem p̄tinent in q̄tu superstīto protestatur p̄
ueritatē fidei s̄m eundē in. iiii. di. xiii. ar. i. & sic q̄tuz ad peruerfita
tem fidei superstītio & ydolatria heresis paria sunt.

Vperstītio. n. opponitur religiōni & importat indebitū cultū
diuinitatis & ideo ad eā p̄tinet nō solū cū sacrificiū demonibz
offertur sed etiā cū aliqs assumit eius auxiliū ad aliquid faciēdū
uel cognoscendum. omnis enī diuīnatio ex demonū operatione p̄
uenit ut quia expresse demones inuocantur ad futura manifestandā.
uel tacite q̄ demones se ingerunt uanis inq̄sitionibus futurorūz ut
mentes hominū implicent uanitate varia enī est inq̄sitiō futu
rorum quando hō temptat prenoscere futurum vnde prenosci nō po
test & sic diuīnatio est species superstitionis quātum ad modum ope
rationis sed q̄tū ad finem intētū q̄ ē precognicio futurorum est spe

des curiositatis secundum eundem thō. in alf. q. lxxxv. ar. li. ad fi.
8. xxvi. q. et illud non enim licet homini uti auxilio demonum etia
circa ymagines characteratas per pacta cum eis tacita uel expressa secu
dum eundem th. in alf. q. lxxxvi. ar. ii. in fi. unde licet non posset
dici manifeste hereticus quando causa amoris inuocat tamen punien
dus est pena arbitraria uel pecuniaria ut infra dicitur uel pena sortile
gi si sortibus ad hoc usus est et secundum legem seuerissime punien
do ē p. l. iiii. c. de malef. et math. ut pdixi. Ex qbz gcludit q i istis
sortilegiis et diuinationibus sapientibus heresim manifeste habet in
quisitor cognitionem dummodo pertineant ad scientiam et prouide
tiam futurorum et sint manifesta sicut per euidentiam facti ut qz
publice predicat uel facit aut confitetur uel quia constat per testes qz
per hoc dicitur heresis manifesta ut nō. de hētiq. c. ad abolendam et
tunc dī constare per testes si eos reprobare non potuerit ut nō. dñs an
dreas de yser. in aut. gazaros et prima colump. et in ti. de statu. cōtra
liber. eccle. que posita est. c. de hereti. alf. ad hoc hostiens. in sum.
de heret. sub. §. qualiter deprehenditur. p. aduerte.

It est considerandum qz usus sortilegiorum et diuinationum
dī sapere heresim manifeste quando ille usus est manifestus
ad presumendum qz utens male sentiat de fide seu aliquo
eius articulo ut quia p exercitatione illius usus associat sibi hereticos
nam propter talem conuersationem presumitur manifeste talis qñs
est ille cum quo conuersatur ut patet de hereti. accusatus. §. ille qz li.
vi. et in auc. de monach. §. si uero hīs et ibi perscribentes uel ad talē
usum inuocat demonem ad diuinandum uel postulandum aliquod
suffragium qz tunc ratioe inuocationis presumitur heresis manifesta
et idem in similibus casibus ut predictur non autem dicitur tal' usus
manifeste si simpliciter quis utitur sortilegiis et diuinationibus etia
publice sicut etiam si publice peccaret adulterando fornicando uel alia
peccata mortalia cōmittendo qz non sapiunt ista heresim cum propē
hoc qz fidem manifeste nōn asserat uel sentiat ut. j. §. prox. p. fi. et. §.
Item And. de yf. p. ex quibus nisi frequentaret ac si esset hereticus
et diffamatus ne dum pro sortilego uel diuinatore sed etiam p hē
tico ut infra proximo. §. dī nā sortilegiorū quedā sapiūt heresiz que
dā nō sed ea que sapiūt hēsiqz aliqn sapiūt manifeste aliqn nō ut pdixi
post Io. and. Itē qz diuersi sunt tituli eoz ut pmitit. Itē qz simplicia
sortilegia nō sapiūt hēsiqz manifeste secy si essēt duplicia seu mixta cū
picipatōe hēticorū seu iuocatōe demonum. Itē nōndū qz l. §. p. xie.

Nde dicit dñicus de hēt. in fidei post pñ. qz hēticus dī manifestus
si pōt pbari hēsis p testes. xi. q. iiii. eoz l. qñqz dicatur occultū

*Nota qz quid heresis dicatur
manifesta.*

*Nota qz usus sortilegiorū et diuinationum
dī sapere heresim manifeste
qñ ille bñs est manifestus ad pñm
qz mens male sentit de fide*

*Nota qz pōtne ueni simplice
legis ex diuinationibz eaz nō pñ
dicatur manifesta ist' usus.*

¶ q̄ quinq̄ sciunt ut ibi unde concluditur q̄ qui aliter q̄ ad temptadū
inuocat dyabolum in suū suffragium dicitur hereticus seu sapit here-
sim manifeste ad. s. in. s. itē in alle. s. sane. qui enīz cōtrahit amicitia
& pacta federata tacita uel expressa cū inimicū principis maxime cōtra
principis uolūtate dicit infidelis & p̄ditor ac p̄uicare fidem principis
datā ut plene p̄ andre. d. yser. ti. q̄ sit p̄ma ca. be. am. s. rursus. in col.
ii. & iii. & p̄ ea q̄ legūtur & nō .xciii. di. si inimicū ē iste sic si q̄bat
cū inimicū dei ymo multomagis q̄ grauius ē diuinā q̄ humanā offen-
dere maiestatem sed constat q̄ demō ē dei inimicus cuius cōuersatio p̄bi-
bita ē nobiscū ergo zc. Quo fit ut inuocās p̄sumat credere illum pos-
se prestare illud ad quod inuocat ex sua potestate . tum quia agit rem
prohibitā & de genere malorum ut patet ex hīs que dicit andre. de
yser. in allegato. s. col. ii. ibi. sed an dñs p̄babit. tū q̄ ita operat ac si
ita crederet iux̄ ea que supra dicta sunt in .p. iii. & .j. in. s. itez cōside-
radū q̄ pluribus Item infidelis z rebellis dicit ille q̄ facit publice aut
operat contra honorem principis ut in. x. col. qui sint rebelles . sic qui
facit contra honorē dei multomagis ut supra. itē si cōuersatio hereti-
corū facit quē hereticū ut in alle. c. accusatus. s. ille quoq̄ . multomagis
cōuersatio demonū. nā licet p̄prium demonis sit temptare nō tamen
est eius p̄prium alia facere quā aliquādo inducat hominibus mala il-
lud tamē nō ē eius p̄prium sed dei p̄missione ut dicit Augus. xxvi. q.
v. c. sciendū. & . c. nec mirū & . vii. q. i. scissitaris. & Tho. super Iob. c.
ii. & super. iiii. di. xxxiiii. ar. iiii. & illud vide q̄ ego suz solus . zc. vt
predixi uolūtate enīz nocēdi habet dyabolus a seipso sed effectū nō
nisi ex diuina uoluntate uel permissione secūdū eundē Tho. sup Iob
c. iiii. q̄ cōtigit p̄pter maliciam creature rationalis que primo in dya-
bolo ē inuēta & p̄ eius suggestionē ad homines deriuata ut ibidem

Tē q̄sideradū q̄ pluribz modis dicit q̄ hereticus. s. scripto mo-
do v3. ut q̄ aliter sentit de articulis fidei q̄ romana ecclesia item
de sacramētis ecclesie. itē q̄ nō recipit q̄tuor cōsilia. itē q̄ aduer-
satur fidei catholice etiā si ex leui argumēto circa hoc erraret . item in
lxxx. sectis uel modis positīs in. c. qdā. xxiiii. q. iiii. unde in quacūq̄
heresi aliqd crederet uel fieret qd esset contra articulos fidei uel sacra-
mēta ecclesie uel impugnaret catholica fides aliter q̄ & sicut Romana
ecclesia credit & tenet uel si in heresi illa facto uel dicto incideretur
uel in aliis heresibus omnes tales heretici dicuntur & perdunt bona.
ut plene ponit Hostien. in sum. de hereticis. s. quā pena . & Andreas
de ysernia in allega. auten. gazaros. item qui contradicit decretis decre-
talibus epistolis sumoz pōtificū est hereticus. vt. xx. d. de libell. in fi.
secunduz eundē An. ubi supra post hosti. & de hac materia nō. xxiiii

q.iii. §. q. nō. & d. hētiq. c.iii. & e. ti. de.iii. & idem probatur per
c. accusatus. §. i. de heretiq. in. vi. ibi dī q̄ qui cōmīctit in una specie
seu secta heretiz aut errat in uno articulo fidei seu sacramento ecclie
est hereticus vnde dārius & breuius ponit glosa in de. una de usuris
glo. pēst. dicens q̄ non solum est hereticus male sentiens de articulis
fidei uel sacramentis ecclie sed etiam qui peruersum habet dogma
uel gignit nouas opiniones falsas uel iam inductas falsas opiniones
sequitur ut probatur de heretiq. ad abolendam & xxiii. q. iii. c. in
heresim & c. hereticus & ita tenent doctores in alf. de. finis proxi
mus heresis est adherere falsę sententię proprię secundum thomam
secūda secunde q. xi. ar. i. & intellige si pertinaciter repugnat secundū
calder. in consilio q̄rto sub ti. de heretiq. & dī infra.

T quod supra dīxi ne dum quis incidit in heresim p̄ho sed
etiam facto tenet expresse lapus abbas Antonius de butrio
& Io. de ymo. in alf. de. de usuris dicentes q̄ si quis n̄ uer
bis asserat pertinaciter exercere usuras nō esse peccatum sed factis
puta inhumaniter tractando eos quibus mutuaui uel simile quid
agendo q̄ tunc si ex hoc grauata sit eius opinio ita q̄ dici posset ex
hoc diffamatus tunc procedi poterit contra eū de heresi xi. q. iii. ex
istimant & c. non solum ubi habetur q̄ non solum uerbis sed etiam
factis deum negamus secundum eos ad hoc xxv. q. i. violatores ibi
aut proterue agunt aut loqui presumunt & in alleg. c. accusatus. §.
ille quoq̄ ubi ponuntur certi casus propter quos quis incidit in her
esim facto et opere licet nihil asserat & per consequens manifeste hē
ticus dici pōt inquantum sunt signa infidelitatis ut. i. p̄. ex quibus
patet. hinc ē q̄ si aliquis contrahat cum aliquo legitime matrimoni
um per uerba de presenti & postea illa uiuente cōtrahat propria auct
oritate cum alia inquisitor pōt contra talem sic contrahentem inqui
rere qualiter sentiat de sacramento matrimoniū secundum eundem
dominicum post lapū in alf. c. accusatus. §. sane & ita dicit ibi q̄ fu
it consultum nam facere de iste cōtra sacramētum matrimoniū qđ
habet de substantia ut quis retineat uitam indiuiduam cum illa cum
qua contraxit ut in. c. fi. de condi. appo. quare contrahendo cum dua
bus uiuentibus cōmīctit contra illud sacramentum secundum eūde;
dominicum ibi vnde Bal. in. l. nemo clericus. C. de sacrosan. eccl. dicit
q̄ si professus egreditur de monasterio & accipit uxorem de facto
palam q̄ est hereticus cum faciat q̄ sacramentum matrimoniū & po
test inquisitor eū punire de hēsi. si uelit errorē suū p̄tinaciter defendē al
legādo q̄ sit licitū illud qđ fecit ut ibi uel p̄terue agit ut. s. & p̄ q̄
licet nō dicat uerbo hoc nō esse cōtra sacramētū uel nō esse peccatū

tamen facto hoc asserit facit qđ scribit tho. in. iiii. di. xiii. articl. xv
post medium dicens qđ simoniaci expresse non errant in fide tñ quā
doq; per similitudinem dicuntur heretici qđ sicut hereticus dīr qui cō
tra fidem sentit ita simoniacus operatur ac si contra fidez sentiret dū
pretio sacramenta vult adipisci uť dare ac si existimaret posse donū
spiritus sancti pecunia possideri secundum eundem nam plus uel tā
tum ualet renūciatio que sit ipso facto sicut uerbo de his que fi.
ama. par. ca. ex ore. & de uita & ho. de. c. fi. ff. de legi. l. de qbus cir
ca fi. plus est factis demonstrare qđ iobis dicere ut nō. de app. dilecti
filii lo. i. Vnde non licet uerbo quis dicat simoniam non esse pecca
tum tamen ex quo dicit facto seu opere idem est licet simoniaci nō
sint proprie et per se loquendo heretici cum non habeant aliquaz fal
sam opinionem tamen dicuntur p similitudinem actus qđ ita opan
tur ac si existimaret donum spiritus sancti pecunia posse possideri qđ
existimatio esset heretica ut gre. in registro dicit cum omnis auaricia
sit ydolorū seruitus quisquis hanc in ecclesiasticis dignitatibus dan
dis non precauet in fidelitatis perditioni subicitur etiam si fidem qđ
negligit tenere uideat fm tho. i. iiii. di. xxv. ar. x. cum hereticus sit
infidelis ut ibi in ar. et. ii. scđe. q. lxxxv. ar. i. in prin. post medium
et hereticus etiam dīr qui fidem xpī confitetur sed eius dogma cor
rumpit ut. j. dīr et. xxiii. q. iiii. qui in ecclesia Vnde dicitur. xxv. q. i
violatores qđ si aliquid proterue agitur aut loq; presumitur contra ca
nones aut facere uolentibus sponte consentitur dīr blasphemari spiritū
sanctus.

Tex hoc patet qđ blasphemus in deum dīr hēticus qđ blasphemus
dīr infidelis nam fm tho. ii. se. q. xiii. ar. i. ante mediu; blas
femia pīnet ad infidelitatem et opponit confessioni fidei
et derogat diuine bonitati et honori et ideo dicit tho. ibi in ar. ii. cir
ca fi. blasfemia pībetur p illud n̄ assumes nomen dei tui in vanū
nam magis assumit nomen dei in vanū qui aliqd falsum de deo as
serit qđ qđ p nomen dei aliquod falsū affirmat fm eū qđ fm eundem
in ar. ii. ibidem qui periurat non sentit aut dicit aliquod falsum de
deo sed deum adhibet testem falsitati Vnde cū periurium sit max.
imū peccatum secundum genus suū conueniens est qđ blasfemia sit
peccatū maximum ad idem genus pertinens & ipsam agrauans se
cundum eū et ibi Preterea secundum leges ciuiles anima et corp9
blasfemi perditur et per blasfemiam deus prouocatur ad iracundiam
ut mittat terremotus pestilentias et famem ut in autent. ut nō lux
uri. contra naturam coll. vi. preterea fm legem antiquam blasfemi

opprimebāt lapidibus ut p̄z numeri. c. iiii. hīc est q̄ tunc homīnes
audīētes blasfemiā in deū obturabāt aures suas & uestimēta scidebāt
in signum doloris ut p̄z actū. c. vi. et mat̄. c. xxvi. Preterea iudei
dicūtur blasfemi ut in c. i. et. ii. et cum sicut et iudei et hērici sunt
blasfemi ut dicit tho. in q̄rto di. xiii. ar. xvii. Vnde q̄ blasfemus di
cit p̄p̄e infidelis seq̄tur q̄ n̄ stricte sed large blasfemus dicat hērici
sicut quilibet infidelis dicitur large hereticus ut xxiiii. q. iiii. §. q̄ nō. Vn
de blasfemus non uidetur in deum credere et si cum hoc nō sapiat
heresim manifeste n̄ pōt inquisitor se intromicte et sic manifeste n̄
dicitur peccare q̄ p̄mum articlū fidei nisi exp̄sse uel per similitudine
actus ita opatur ac si existimaret deum n̄ esse deū oipotentem hono
randum et laudandū et hoc maxime si nō solū blasfemaret deū sed
etiam alia uerba turpia cōtra deū p̄ferret uel appropriaret nam uerbis
et factis deus negari dicitur ut in al. c. existimāt cū se. xi. q. iiii. ubi
aditur q̄ quocienscūq̄ vincimur uiciis atq̄ peccatis tociens deum ne
gamus nam blasfemia directe pertinet ad contemptū dei secundum
tho. ii. se. q. vii. ar. ii. Si enim uiolator canonum et dogmatum dicit
blasfemus et hereticus ut p̄dicitur m̄to magis qui falsuz asserit d̄ deo
cuius dono canones editi sunt d̄r hēricus manifestus similiē idēz est
blasfemare sanctos s̄m eūdem tho. ubi supra ar. i. dicentē q̄ sicut de
us in sanctis suis laudatur in q̄tū laudantur opa que deus i sctis suis
efficit ita etiam blasfemia q̄ fit in sanctos ex consequēti in deū redū
dat s̄m eū sicut q̄ cōmictit in consiliarios principis in ipsum p̄ncipē
cōmictere uidetur q̄ ps corp̄s ip̄ius sunt. C. ad. l. mag. q̄squis.

Item quicūq̄ aliter scripturā sctāz intelligit q̄ sensus sp̄ritus
sancti flagitat a quo scripta est hēricus pōt appellari licet de
ecclesia nō recesserit. s. corporaliter ut in al. c. quidā i fi. xxiiii
q. iiii. et. c. heresis greceet. dicitur q̄s aliter exponē sacram scripturam
q̄ sp̄s sctus flagitat q̄ expositionē sacre scripturē retorquet ad illud
q̄d ḡriatur ei q̄ ē p̄ sp̄z sctm. s. reuelatū vnde d̄r ezech. xiii. de fals
p̄phetis q̄ p̄euerauerūt ḡfirmare s̄monē. s. p̄ falsas expositōnes scrip
ture. Similiter etiā p̄ uerba que q̄s loquitur suam fidē p̄fete ē enīz
ḡfessio actus fidei & ita si sit in ordinata loqucio circa ea que sunt
fidei seq̄ pōt corruptio fidei & ita declarat bt̄s tho. ii. se. q. xi. ar. i.
circa mediū hīc ē q̄ hereticus est qui fidem xp̄i cōfiteē sed ei⁹ dog
ma corrumpit ut idem ibi ponit ar. i. circa medium nam hereticus
dicitur qui aliter exponit scripturam q̄ exponunt canones a sanctis
patribus editi quia instinctu. & dono sp̄ritus sancti sunt dictati
& reuelati ut. xxv. q. i. uiolatores & sic q̄ n̄ assentit determinacōi ec
clesie uē illius determinacōi non se submictit ē hēricus. xxiiii. q. i

hec est fides scdm tho. ibidem in fi. & in pma parte. q. i. ar. v. in fi.
& hoc est quod dicitur de sum. tri. & fide ca. c. dampnamus circa
finem ibi firmiter confitetur illam fidem tenere quam firmiter te
net romana ecclesia.

Vo fit ut si quis dicat qd usus diuinandi non sit in pbatu
ab ecclesia uel si contra hoc pertinaciter facit est hereticus cu
dicat uel faciat contra illud quod romana ecclesia tenet nam
tenet qd solius dei est pronuntiare futura & qd qui exercet eo mo
do quo supra usum diuinandi censetur hereticus & puaricas fidem
xpianam ut predicat. Sicut si quis diceret verbum hereticum puta
qd fornicatio n sit pccm mortale uel qd plati ecclesiaz n hnt ptatem li
gadi uel soluendi nel lise jobu siquidem correpto ptinaciter defendit
errorem quem asserit siue id gignit siue sequatur hereticus e censend
xxiii. q. iii. qui in ecclesia & c. heticus. Itē dubius in fide infidelis e *dubius i fide.*
si determinate in tali dubitacoe pstitit ut in. c. i. de here. & ideo opo
tet credere qd sacra romana ecclesia & sancti doctores ecclesie deter
minat als heticus eet magister erroris q n vult esse discipulus uerita
tis et huic n e comunicandū sed uitandus e post primā et scdaz cor
reptoem xxiiii. q. iii. c. qd aut nisi esset dampnatus de heresi tūc post
unā monitioem uitabitur ut ibi in glo. ubi jo dixit aliqs jobu hereti
cu sed ptinaciter post correptionem illud n defedit nec resistit uel di
cit se n dixisse et patet e statim corrigi qd audiuit veritatē n e hereti
cus nec heticus coputandus ut i. c. dixit apus. xxiiii. q. iii. scdz hosti.
in su. de hē. §. qd lter cōpheditur et pan. de yf. i. alf. aut. gazaros hinc
e qd btus tho. scda scde q. v. ar. iii. dicit qd heticus q ptinaciter disce
dit unum articulum n e paratus sequi in omnibus doctrinam ecclie
si enim non pertinaciter iam non e heticus sed solum est erras secu
dum eum.

Nde asserens ptinaciter exercere usuras n esse peccatu dicit
hereticus ut pz in de. una de usuris cu hoc sit contra doctri
nam ecclie ut. e. ti. c. iii. et. c. cu tu. ut nō. p glo. et p doct. in
alf. de. et idem dicit de fornicatōe in de. iii. de hē. et ibi glo. hoc p
bat et dicūt zengi. math. et Io. de ymo. qd psequēs errores de quibz
ibi ponit pena hereticor et hoc ideo qd isti errores de quibus ibi sunt
p eccliaz dampnati nisi se corrigant audita pitate qz tunc n debent
hri p heticis fatent tū qd aliqualis pnia e eis imponenda. Addētes
qd si post correptoem et reuerfionem et hēsim abiuratam n implent
penitentiam eis iniunctam hntur p relapsis et sic pena relapsi possūt
puniri et idem tenet federi. de senis in gilio. c. lii. quod incipit alex
ander Epūs et circa hoc Io. cal. in alf.

c. lras de presump. recitat. q. de facto cuiusdā senensis q. fuit depben
sus in hereſi z corrept⁹ & postmodū fuit sibiū penitentia iniūctū
ita ut n̄ intraret ciuitatē p sex menses iste añ tē pus intrauit ciuitatē
& sic non obseruauit pñiam querebatur utrum esset relapsus & qdēp
nādus ut hēticus & multa consilia super hoc emanauerūt & p fi. illig
c. litteras aliqui dicebant q. sic sed duz est vnde dicit ipse q. qñq. im
ponitur penitentia que directe est contra hēsīm ut. s. detestē hēsīm
& predicet contra ipsam. Item q. non conuerſetur cum hēticiis & si
milis & hoc casu si n̄ obseruat tale mandatum iudicabit tātq. hēticus
qñq. imponitur penitētia que n̄ est cōtraria directe herēsi ut ieiunare
pēgrinari & similia si modo n̄ obseruat n̄ pro tanto dicitur relapsus
& sic fuit consultum fm eū q. ad hoc all. xxx. di. c. fi. & de purga.
cano. c. inter sollicitudiēs breuiter dico q. tūc dē relapsusqñ facit cō
tra pñiaz illud qd n̄ sit dubium fecisse ex gñtia & loquela approbat
a se erroris ut pbat in all. c. accusatus. §. ille q. & hoc uident dicē
doctores in all. c. ut commissi dicentes quia carcer datur in peniam
ne noceat aliis uel eos inficiat ut appareat an ambulet in tenebras uel
in lucē Et possunt propterea dāpnari pena pecuniaria si bona hnt ut
q. fuerunt reseruata insuper in. c. cl. de usuris etiā qrit ipse Io. post
lapsum abbatem q. si aliquis n̄ pertinaciter sed forte aliter ex lubrico
lingue asserit n̄ esse peccatum exercere usuras q. non puniet nisi saltē
ut in jobis hēticiis exordinario arbitrio epī uel inquisitoris & impoe
tur ei saltim aliqualis leuīs penitētia salutaris uel etiā in nullo punie
tur idem tenet ibi Ant. de bu. post paulūm.

Item And. de yser. querit ubi sup an q. semel dixit jobū hēti
cū & statim requisitus patris est se corrigē deat puniri dicit pri
mo fm hosti. ubi supra q. considerādus est quid locutus est sicut de
illo q. maledixit pncipi & sic iste q. maledixit deo de pitate & vni
tate fidei vnde. C. de hīs q. impo. male. l. i. dī q. ex psonis hominū
sunt huiusmodi maledicta pēfanda nam si ex leuitate uel errore hoc
dicit non q. id credat & contempnendū ē tale dictū jobuz & q. pē
penitet venia dignus est lubricum qdem lingue ad penam facile trahē
dū n̄ est. ff. ad. l. iul. mag. famosi sed dicit idem An. ego hoc casu pe
nam aliquam & penitentiam leuē imponere ut iterato sit memor q.
non labatur lasciuie talia dicere propter exempla aliorū & q. deliquit
hec erronea proferendo ergo puniendus est & q. longe grauius ē di
uinam q. humanam offendere maiestatem & hoc fit ppter correptōez
maleloquentis & fatue sed si ex insania dixit tunc est miseratione dig
nissimum q. non debet addi afflictio afflictio sin. autez ex animo p
ba heretica dixit & paratus est corrigi licet non sit hereticus tamen

longo tēpore ē diuinam
& humanam offendere ma

puniendus est plus q̄ in primo casu q̄n ex leuitate ul' errore nam hoc casu princeps iniuriam sibi dictam puniret ex qualitate persone sic iudex seu inquisitor ex qualitate p̄sōe z dicti statuet penā q̄a cum sit puniendus ex quo deliquit nec sit expressa pena ergo arbitraria ē imponenda de offi. dele. de causis constat enim plus relinquere hunc ex animo loquentem mala q̄ primum qui ex leuitate seu errore hoc protulit ergo plus punit & maior tunc pena arbitraria q̄ q̄ plus deliquit plus punitur .ff. de pe. capitalium. §. solent secundum eundem An. & hanc opi. sequitur Io. de ymo. post matb. in cle. iiii. de hēt. dicens q̄ aliqui proferunt uerba heretica que nullam habent excusationem & proferunt ludendo uel iracunde uel ex fatua simplicitate & tunc talibus taliter delinquentibus p̄nt inquisitores imponere penas pecuniarias nam has penas solet imponere ecclesia xxiiii. di. q̄q̄ de iudei ad liberandam & de raptō. in archiep̄atu ad hoc q̄ inquisitores sunt tales iudices q̄ possunt penas imponere hēticiis cōuersis & cōmutare ut de hēticiis ut gmissi. §. & illoz li. vi. & hanc penam pecuniariam nō d̄z imburse sed dare pauperibus uel ad aliud opus piū uel applicare eorū offitō fm̄ eos post glo. ibi de hoc p̄ fra. de zā. i. cle. i. de sum. tri. §. nos igit ubi disputat allegādo pro & q̄ q̄ intelligēda sunt & limītanda fm̄ ea q̄ p̄dicunt sed alio casu nō possūt inquisitores penas pecuniarias inferre nam aut inquisiti de hēsi cōuincunt & tunc oīa eorū bona sunt q̄fiscata ut de hēticiis cū fm̄ li. vi. aut non conuincuntur & tunc nulla pena est imponenda unde non est tale crimen ex quo posset imponi pena pecuniaria sed personalis & confiscatio bonoz ut. e. ti. excommunicamus & c. ad abolendam et quasi per totum. Similiter non est tale crimen in quo posset dispensari quando fuit relapsus q̄ cum p̄o heretico et relapso non potest dispensari super pena licet velit redire ad fidem ut in all. c. accusatus de here. et. e. ti. excommunicamus lo primo. §. illos secundum eos nisi fuerint bōa ex misericordia relaxata et tūc pōt imponi pena pecuniaria ex quo tunc habet bōa q̄n non fuit relapsus sed debet heresim abiurare ut predicatur et infra dicetur.

T q̄ supradictum est q̄ qui aliter sentit de articulis fidei q̄ romana ecclesia d̄r stric̄to modo hereticus et patet in all. c. accusatus. §. i. est intelligendum quando explicitē et pertinaciter hoc sentit non autem quando ex leuitate uel errore ul' ex ira q̄ tunc largo modo intelligūtur heretici ut ex predictis p̄z et sic intelligit glo. xxiiii. q. iiii. §. q̄ p̄o q̄ dicit q̄ largo modo d̄r hēticiis q̄ male sentit de arc̄lis fidei et sic iudei et ifidei dicūt hētici ut ibi et hēti cō d̄r ifidei fm̄ tho. ii. se. q. x. ar. iiii. et sūr q̄n ip̄licite et idirecte p̄ba

proferuntur vel aliquid fit quod potest dici hereticū vel tollerari nō esse hereticum. & hoc videt̃ sentire Tho. ii. se. q. xi. ar. ii. circa mediū dicens q̃ circa falsam op̃inionez q̃tum ad fidem pertinet aliqua possunt pertinere fidei dupliciter. vno modo directe & principalit̃. sicut articuli fidei. alio modo indirecte et secundario. sicut ea ex quibus sequitur corruptio alicuius articuli. & circa vtrumq̃ potest heresis esse eo modo quo et fides. & sic heresis alia grauis alia leuis. & hoc est quod vult. l. ii. c. de hereticis. ibi vel leui argumēto. similiter in consultatione demonum nam dicunt̃ fieri quedam pacta federata seu expressa. dum expresse demones inuocant̃ vt si quis vacat in auguriis & characteribus & similibus. q̃ in hiis non videtur in tantum peccare vt primo casu dicat̃ quis hereticus stricto modo. secundo casu dicatur hereticus largo modo vt predicatur. & similiter dici potest de simoniaco. vt. j. dicitur.

e X quibus patet q̃ inquisitor potest auerare penā fm̃ qualitatem personarum & modum delicti. Item q̃ p̃cedere nō potest contra aliquē tamq̃ suspectum & infamatum de heresi largo modo dicta. non enim omnis mortaliter peccans dicit̃ hereticus non enim a fide recedit repugnans obedire preceptis dei. sed cum discedit a fide vel aliquo eius articulo. tunc videt̃ oīo a deo retrocedere. nam ad fidem pertinet non solum credulitas cordis. sed etiam protestatio exterioris fidei p̃ uerba exteriora uel facta. & per hunc modum quedam exteriora uerba vel opera ad infidelitatem pertinent inq̃tum sunt signa infidelitatis. fm̃ beatum Tho. ii. se. q. xii. ar. i. ad. s. in. jo. Et est considerandum q̃ uluc.

i Tem attendendum q̃ nō omnis hereticus perdit bona. q̃ aut stricto mō est hereticus & perdit. aut largo modo & non perdit. q̃ ex hoc sequeretur q̃ multi clerici deberēt perdere bona post sententiaz ratione simonie que prima & precipua heresis est. & omnia crimina in cōparatione illius quasi pro nihilo reputantur. i. q. vii. c. fi. Verius videtur de magnis hereticis hoc intelligendū. vnde si simoniacus sacramenta peruertendo. ordines & dignitates uendendo crederet gratiam sp̃itus sancti non esse a deo sed a uirtute quadam sup̃erna & creata. talis diceret̃ simoniacus a simone mago. & p̃dere debet bona & memoria damnatur. Si uero hoc nō crederet nihilominus cōmisit delictum simonie. Item cōtumax dicit̃ hereticus & infidelis. lxxxii. d. si qui presbiteri. xxix. d. nulli fas. erat enim ille contumax in nō faciendo quod iubeat ecclesia & sic potestati dei & ecclesie que a deo est resistit. sed non sic si esset contumax in nō ueniendo. q̃ pena contumacie statuta est a iure scripto vel consuetudine

in suis casibus absurdum esset vt pro qualibet contumacia si sit uoca-
tus non ueniret esset hereticus & sic destrueretur omnes tituli de re-
quire. reis. Vnde oportet intelligi in contumace quando non uenit.
quia uilipendebat iudicem in obprobrium fidei credens non esse po-
testatem adeo vt dicit Ap[osto]l[us] ad Roma. xiii. c. & xxiii. q. i. quid cul-
patur spernendo claues ecclesie & romanam ecclesiam & eius mini-
stros & prelatos qui omnes ab ea sunt. xxii. distin. omnes. secundum
eundem And. ubi supra cuius sunt hec omnia uerba in effectu. licet
diffuse loquatur. sed si procederent in foro ciuili quantum ad hereti-
cos illius iuris. sed in foro canonico in quo hodie de heresi est cogno-
scendum & iudicandum cum sit tale crimen ecclesiasticum & ipso
iure bona perdantur. tamen ipsa bona non capiuntur per potestatem
secularem anteq[ue] sit lata sententia per iudicem ecclesiasticu[m]. vt in alf.
c. cum secundum. de hereticis non est de hoc insistendu[m]. quia hodie
qualiscumq[ue] sit hereticus non auferunt ab eo bona nisi uerbo uel ope-
re siue facto pertinaciter asserat uel sentiat contra fidem & ob hoc per-
mittat se damnari nec postea statim reuertitur ad fidem vt iam dic-
tum est supra & infra.

Item premittendum q[uod] bona hereticorum magnoꝝ confiscan-
tur etiam si hereticus habeat filios catholicos tam in terris ec-
clesie q[uam] imperii. vt plene no[n] de hereticis. uergentis. licet aliud
dixit ibi. Io. an. secundum Antho. de butri. ibi post doc. alios. & p[ro]-
batur in alf. c. cum secundu[m]. iuncta glo. in. p[ro] ipso iure. in fi. & idem
tenet Dominicus post eundem Antoniu[m]. in. c. accusatus. & si uero. d[icitur]
hereticu[m]. in vi. quando moritur post damnationem.

Item dicitur pertinaciter affirmare ille qui est obstinatus vel
quoquo modo no[n] uult se remouere de opinione sua s[ecundu]m Io. d[icitur]
ymola. in de. i. de usuris. & ibi addit q[uod] licet non affirmet vel
neget sed taceat tamen pertinaciter credit non esse peccatum comit-
tere usuras dicitur hereticus ex mente. facit quod dicit beatus Tho.
secunda se. q. iii. ar. fi. ibi si quis interrogatus de fide taceret. ex hoc
crederetur vel q[uod] non haberet fidem vel q[uod] fides non esset uera. It[em]
dicitur pertinax s[ecundu]m Anthoniu[m] de butri. ibidem. ille qui ualde in-
prudenter tenet aliquid hereticum. hinc est q[uod] dicit Tho. ii. secunde
q. cxxxviii. ar. ii. Q[uod] pertinax dicitur eo q[uod] in p[ro]posito suo ad uicto-
riam perseuerat plus q[uam] oportet s[ecundu]m eum. vnde heresis inquantu[m] im-
portat pertinaciam est species peccati in spiritum sanctum. q[uod] est im-
pugnatio agnate ueritatis. s[ecundu]m eundem in. iiii. di. xiii. ar. xvi. in fine.

Item dicit Bar. ff. de susce. tunc. l. tutor. §. tutor qui reportorium. q. ille dicitur pertinaciter resistere qui iudici precipienti non obedit & sic facit q. ille possit condemnari ut hereticus pertinax qui inquisitori aliquid asserenti non credit. unde dicit in. c. cum contumacia. de hereticis in vi. animo pertinaci. nam illo casu ppter contumacia & excoicationem presumit in dubio pertinacia nisi aliud appareat puta quia inquisiuit de iudice vel instabat p absolutione vel offerebat satisfactionem & hiis similia. Alibi uero no presumit pertinacia nisi de illa constet. vt in de. i. §. porro. de sum. tri. & de usuris de. ex graui. §. sane. fm doctores in alf. c. cum contumacia. Sed si quis no pertinaciter mandata ecclesie transgredit no dicit hereticus licet peccet vt predicat. & sic intelligi debet qd legit & no. xix. d. nulli fas est.

c. cu contumacia

transgrediens mandata ecclesie.

Item in hac materia sic est procedendu per epm & inquisitore i vel diuim videlicet primo inquirat de ueritate infamie. naz ex leui & modica presumptione inquiri pot contra aliquez de heresi. vt probatur d here. c. accusatus. §. i. li. vi. & sic infamia debet precedere. alias si inquisitus exciperet q infamia non precessit no ualeret inquisitio. vt de accusati. c. i. z. ii. & ibi per glo. & doc. etiam si iure ordinario eps procederet hoc casu fm Antho. d butri. post lapu in de. i. de usuris. Sed si no exciperet sed confiteret no potest postea apponere q infamia no precessit. vt in alf. c. i. & ii. de accusati. li. vi.

infamia

Unde reperta infamia uel no reperta quando non est oppositum proceditur ad inquisitione & inquisitus monebitur citabitur et examinabitur. & si confiteat bene quidem sin autem neget debet incarcerationi. no q uinculetur sed committitur custodi bus vl fideiusso ribus qui pmittant q ille non recedet de loco statuto. & hoc si crimen heresis no sit graue als debet teneri in carcere custodia. potest etiam poni in copedibus. vt in de. i. de here. & c. vt inquisitionis. eo. ti. in vi. per Anch. & est speciale in causa heresis ut iudex ecclesiasticus posset incarceratione laycu vt patet in. c. ut commissi de here. li. vi. & de. i. e. ti. fm Dominicum de offi. ordi. cum eps. li. vi. & postea fienda est inquisitio super crimine heresis & dabunt capitula & fiet pcessus qui fieri pot summarie simplici & de plano si ne strepitu & figura iudicii. vt in. c. si. e. ti. li. vi. & accusatoris & testium noia prout de iure debent publicari. secundum q patet in de. sepe. de ver. signi. nisi forte immineret graue periculū ipsis accusatori & testibus. qz tunc nomina eorum non sunt publicanda nisi corā personis. videlicet ut si inquisitor procedat & tunc corā epo uel eius

publicatio testum.

vicario. sed quando procedit eps & tunc coram inquisitore si haberi possit comode copia ipsius. ut patet. e. c. si. demum facto p̄cessu considerandum est aut est plene p̄batum aut semiplene aut in nihilo. p̄mo casu omnia bona ipso iure sunt confiscata & ipso iure est excoicatus. ut e. ti. c. uergentis. & c. excoicamus. lo. p̄. & c. cum secunduz li. vi. Si tamen talis statim vult redire ad sanctam matrem ecclesiam audiri debet si abiuret heresim & congruam satisfactionem exhibeat. ut e. ti. c. ad abolendam. & c. excoicamus. & c. uergentis. & eps uel inquisitor eum absolueret potest ab excoicatione iuxta formam ecclesie & etiam a sententiis excommunicationum. quas ter in anno p̄fert papa diebus sollempnibus contra hereticos fm Anch. eo. ti. ut officium. in prin. li. vi. & debet poni in carcerem perpetuum penales. sed hodie potest talis pena mitigari & commutari etiam post sententiam condemnationis fm eundem Anch. ut patet eo. ti. c. ut commissi. & illorum. & ibi de hoc per eundem Anch. & doc. in de. multorum. eo. ti. Vnde isto casu iudex non habet ferre sententiam diffinitiuam sed interlocutorie declarare. videlicet quia te inuenimus per tuam confessionem uel probationes legitimas incidisse in heresim. nunc autem saniori usus consilio uis ut asseris ad unitatem ecclesie de corde puro & fide non ficta redire. Idcirco te in primis abiurata omni heretica prauitate iuxta formam ecclesie ab excommunicationis uinculis quibus tenebaris astrictus auctoritate qua fungimur in hac pte absoluius si tamen ad eandem ecclesiam corde puro & iniuncta tibi mandata seruaueris & quia in deum et sanctam ecclesiam modo predicto temere deliquisti ad condignam penitentiam peragendam in perpetuum carcerem te recludi uolumus & precipimus ibi perpetuo permanere. uel ad aliam penam arbitriariam cum posset illam mutare ut predictum & caute fertur hec sententia sub conditione quod fieri potest iuxta ea que leguntur & non per doc. de sen. excomuni. eos. in vi. qz si sponte recederet postea a carceribus sibi datis in penam & in penam apparet non absolutus. & posset per talem fugam damnari ut hereticus. quia fingeretur fictus conuersus secundum doctores in all. c. ut commissi ut predictum. & debet heresis abiurari secundum formam. c. ego berlengarius. de conse. distin. ii. & i. q. vii. q. us. & de purg. ca. c. inter. nam debet anathematizare & maledicere illam heresim in quam inciderat & predicare contra illam & firmiter profiteri se tenere quod sancta mater ecclesia tenet & sentit & nunquam in heresim illam incidere nec in illos actus in quibus fuerat suspectus & diffamatus. ut patet in all. iuribus. postquam abiurationem heresis bona debent ei restitui. ut in all. c. uergentis. si tamen post abiurationem heresis

. sententia.

. sententia sub conditione.

fuga.

abiuratus.

rediret in heresim illam uel aliam quando simpliciter uel generaliter iurauit vel penitentiam non fecit tunc debet talis ut relapsus relin- qui curie seculari sine ulla audietia. ut eo. ti. c. ad abolendam. §. illos & c. excommunicamus lo. ii. & c. accusatus libro vi. dummodo prius condemnatur ut relapsus per ecclesiam. alias iudex secularis non po- test extendere manus quo ad illum uel eius bona. ut patet de hereti- cis. cum secundum. li. vi. & infra dicitur in. p. secundo casu & tunc non dabitur illi uenia quo ad penam temporalem. sed tantum quo ad sacramentum penitentie. ut eo. ti. c. super eo. Vnde idem Petrus de Anch. ibi dicit collige qd deus ignoscit facilius qm ecclesia que no nisi semel ut hic. deus autem septuagesies septies. ut de iurciuran. c. quemadmodum quia durius agitur cum lege qm cum ministro legis. ut. ff. de arbi. celsus secundum eum. dicendum fm beatum Thomaz secunda secunde. q. xi. ar. iiii. qd in iudicio dei recipiuntur semper rede- untes. quia deus scrutator est cordium & cognoscit uere reuertentes sed hoc ecclesia ymitari non potest. nam presumitur eos non uere re- uerti qui cum recepti fuissent sunt iterum relapsi & ideo eis vias sa- lutis non denegat sed a periculo mortis eos non tuetur. unde quan- tum ad contrarium dicit qd dominus loquitur Petro de peccato in eum comisso quod est semper dimittendum ut redeunti parcatur non autem intelligit de peccato in xpm uel in deum comisso. qd non est nostri arbitrii dimittere. ut Hieronimus dicit fm eum

relapsus

bona

29

no

I vero inquisitus non vult redire ad ecclesiam sed persistit pertinaciter in heresi & tunc est condemnandus dummodo fiat condemnatio de consilio aliquorum iuris peritorum bone- storum videntium totum processum. ut eo. ti. c. fi. & deinde est rela- xandus curie seculari. sed si clericus est debet prius degradari per su- um episcopum a suis ordinibus & bona ipsa possunt per fiscum occu- pari. ut in all. c. excommunicamus. §. i. & c. cum secundum. cointo c. i. eo. ti. in vi. nisi statim post condemnationem talem reuertatur ad fidem & peniteat. quia tunc episcopus & inquisitor possunt eum reconciliare ecclesie & parcere sibi vitam. verum tradi debet perpe- tuo carceri & sic penam mortis commutare in penam carceris & pena carceris commutare possunt ut predicitur in pecuniariis. secus si ex in- teruallo reuertuntur post sententiam. quia tunc non reconciliantur si- ne auctoritate pape. ar. dicti. c. excommunicamus. §. sane. secundum do- ctiores in all. c. excommunicamus primo & secundo. & Andreas de

degradatio

auctoritas pape

yfernā. in auten. gazaros. in ti. de sta. contra liber. ecc. sed si iterum relabitur in heresim abiuratam caret omni venia nisi quo ad penitentiam. vt dictum est.

T idem si non sit damnatus per sententiam sed deprehensus in heresi vt redire statim posset. sed perpetuo carceri tradetur. vt dicto. c. excommunicamus. lo. ii. quia timendus est ne alios corrumpat. vel dumodo sit rephensus in actu notorio per rei euidentiam puta quia publice hereses predicabat sed quando deprehenditur per confessionem aut per testes quos non potuit reprobare & vult redire & abiurare heresim si iudex nideat eum contritum & sperat de sua reuersione. imponat penitentiam salutarem ad suum arbitrium vel perpetui carceris vel aliam penam secundum Hostiensem in sum. de hereticis. §. qualiter deprehenditur. & Andream de yfernā in dicta auten. gazaros q̄ hodie est expeditum. quia pena carceris potest mutari vt predictur & quamq̄ dixerim q̄ post condemnationem & defensionem si statim reuertitur est reconciliandus & nō ex interuallo vt uidetur dici in a. l. c. ad abolendam ibi continuo & confestim non est ita amare intelligendum vt uerba sonant hoc casu nisi intelligamus de hiis contra quos condemnationis sententia lata erat & qui adiurauerunt heresim. facit de hereticis. c. super eo. li. vi. hinc est q̄ ecclesia hiis quos constat esse hereticos dilatione dat & eos admonet vt reuertantur ita dicit Calde. in consilio secundo in fi. sub ti. de hereticis. & ibi dicit q̄ ille proprie dicitur relapsus qui lassus conuersus recidiuauit vel post adiurationem incidit in heresim. vt in a. l. c. ad abolendam. et. c. accusatus. de hereticis in vi. secundum eum. unde hoc casu potest inquisitor penam etiam ex interuallo mitigare & misericordiam & gratiam facere vt predictur & etiam satisfacere ecclesie debet inquisitus & errorem suum ad arbitrium episcopi regionis publice adiurare & satisfactionem congruam exhibere. alias non dicitur uere penitens secundum Abbatem siculum in a. l. c. ad abolendam & per dominos de rota in antiquioribus decisionibus. in ti. de hereticis. decisio per dominum Bertaldum.

Ed an bona istorum condemnatorum & reconciliatorum debeant confiscari. vñ si sunt confiscata debeant restitui cum talia

*Nota de dephenso per
confessionem p̄p̄m
aut p̄ res q̄ non
potuit reprobare q̄
pot rēpi ad uerum.*

relatio.

relapsus.

dicantur confiscata a die commissi criminis. licet occupatio fieri non posset ante latam sententiam super crimen. ut in alleg. ca. cum secundum & certe glo. xxiii. q. iiii. uisum. tenet quod sunt restituenda etiam si sunt occupata & hoc de misericordia et sic si non sunt occupata non sunt occupanda secundum paul. in cle. i. de hereticis. quod dictum est de occupatis est intelligendum nisi sint in alium translata et alienata. ar. autj. de nestorianis. C. de heretj. et no. in. l. fi. C. de sen. pas. per Cy. et Bar. secundum Io. de ymo. in allega. de. de hereticis. et hoc est intelligendum de damnatis uel deprehensis in heresi et reuersis statim quia cum crimen heresis sit ecclesiasticum. ut. e. ti. c. ut inquisitionis. li. vi. potest eis facere gratiam et secum indulgere potest eis uita quando statim redeunt ut predicatur sic et bona. ut no. pe. de anch. eo. ti. et. li. c. accusatus. §. sane. in. iiii. notabili. sed aliud in relapsis ut premitte sed hodie secundum quandam papalem constitutionem bona hereticorum diuiduntur in tres partes. Vna attribuitur iudici seculari. Alia officialibus qui negotia inquisitionis peregerunt. Tercia ecclesie romane pro tuitione officii. ut dicunt doctores in allega. c. cum secundum.

*Abissio bonorum tot
ratorum in tres p
tes*

Secundo casu quando reperitur semiplene probatum puta forte per unum testem uel graue infamiam et inquisitus infititur seu negat tunc debet tormentari. ut in alleg. cle. i. de hereticis. et ibi per Io. de ymo. et hoc ad instar criminis maiestatis. C. ad. l. Iul. maie. quisquis. et tunc si quidem confiteatur et persistat in heresi et est puniendus ut confessus uel conuictus. ii. q. i. nos in queq. Si uero non confiteatur tunc si est diffamatus inducenda est ei purgatio et si defecerit in ea punietur. nam si propter hoc est citatus ut ueniat de fide responsurus. et quia non uenit est excommunicatus et persistit in excommunicatione per annum quod postea est uelud hereticus condemnandus. ut in allega. c. excommunicamus. §. qui autem. et. e. ti. cum contumacia. in. vi. Si uero se purgabit et tunc si adest uehemens presumptio contra eum potest imponi temporalis pena de presumpti. c. litteras. Si uero est leuiter suspectus tunc non imponitur pena sed leuis penitentia sibi iniungitur et nihilominus abiurabit heresim. quia quilibet suspectus de heresi siue sit leuis siue uehemens suspitio debet abiurare heresim. ut in allega. c. accusatus. in primo et secundo responso. et si post talem abiurationem labitur in heresim tunc si fuerit antea uehemens suspectus iudicabitur relapsus et condemnabitur de heresi et pena relapsorum puniendus est. nam tradendus est curie seculari sine spe alicuius audientie. ut in allegato. ca. ad abolendam. §. illos. nisi quo

curatus

*penitentia
leuis pe
nitentia*

abiuratio

S. N. hinc h. p. m. d. m.

ad sacramenta ecclesie per alleg. c. sup. eo. ut predicatur. Si uero erat le-
uis suspectus tunc non iudicabitur ut relapsus licet grauiter sit puni-
endus q. si tunc non abiurasset heresim sed non pena relapsorum. quia si
uult reuerti ad fidem est audiendus. ut in alleg. c. accusatus. ibi p. do-
cto. et hoc est uerum nisi nunc post deprehensionem constaret plene
de illo crimine de quo prius erat leuiter suspectus. quia tunc est puni-
endus pena relapsorum. ut plene no. Anch. ibidem. & ista abiuratio
est fienda in iudicio ut ibi. hinc est q. licet quis continuaret heresim
multo tempore nunq. posset ut relapsus puniri sed si quis per modicu
temporis spatium fuisset deprehensus in heresi et abiurasset ea et itez
postea esset deprehensus ceteretur relapsus et sic talis abiuratio media
agratuat deprehensum in heresi scdm eundem pe. de anch. ibi. Vnde
tenet q. quo ad condemnatione de heresi requiritur presumptio uehe-
mentissima. sed quo ad purgationem sufficit presumptio uehemens.
hinc est q. in crimine heresis requiruntur probationes luce meridia-
na clariores. et ita dicunt moderni in. c. excommunicamus. lo primo. de
hereticis. et per Calde. et infra sequitur.

T purgatio hoc modo est fienda ut habetur de purga. ca. p.
totuz. maxime in. c. fi. quia infamatus debet corporaliter iu-
rare coram iudice crimen heresis de quo est infamatus mi-
nime comisisse et conpurgatores infamati corporaliter iurabunt q. cre-
dunt eum uerum iurasse. ut patet in alleg. c. fi. et est in arbitrio iudi-
cis quot et quales debeant esse copurgatores. ut. e. ti. c. inter. per glo.
et doc. hec sunt notanda contra non nullos iudices. quia pecunia recep-
ta cancellant processus quia malefaciunt sed procedere debent ut est p.
missum. Insuper sunt tales processus utiles ad probandum aliquem esse
relapsum et puniri pena relapsorum si forte per illos processus proba-
ri potest de heresi abiurata. ex hiis patet q. ad condemnatione de he-
resi requiritur presumptio uiolentissima. sed ad purgatione sufficit p.
sumptio uehemens. hinc est q. in crimine heresis requiruntur probato-
nes luce meridiana clariores. et ita dicunt Ab. si. et docto. alii moderni
in. c. excommunicamus. lo primo. de heretj. et p. Cal. i. consilio. v. sub eode. ti.

Tercio modo quando nihil est probatum non restat nisi ab-
solutio.

N sup. est sciendu q. in ca. heresis inabiles et excommunicati crimi-
nosi et infames et socii et participes criminis inducuntur in
testes ut de hereticis in fidei. li. vi. et ibi p. docto. hinc est q.

Scriptur

probatio.

purgatio.

proassg.

dicat anch. ibi et in. c. ut officium. e. ti. et li. q. licet leuia argumenta
sufficiant ad conuincendum quem de heresi. illa tamen debent plene
probari et sufficit qd probetur per duos testes scdm eundem pe. de
anch. ibidem. et plenius ibi per dñicum. et per Antho. de Butj. de he
reticis. excoicamus. lo primo. circa fi. qd est intelligendum quo ad co
demnationem penarum. secus quo ad condemnatione penitentis. qd
tunc sufficiunt testes singulares. et sic intelligitur qd notat Inno. de
coiter omnes de accusatj. c. qualiter. Scdo q. in causa heresis probat te
stes singulares. licet Hosti. teneat contrarium que opinio Hosti. ha
bet locum quo ad primum casum condemnationis penarum. sed opi
nio Inno. quo ad secundum. s. penitentiam. ad hoc facit qd no. Io.
ymol. post Guil. in alleg. de. ii. dicens q. licet in alijs criminibus in
dubio tucius sit nocentem absolvere q. innocentem condemnare. tamē
in hoc crimine indubio presumendum est pro heresi quo ad effectū
penitentis imponende. de presumpt. litteras. et sic intelligitur quod
no. Inno. de simo. sicut ubi dicit q. licet in alijs criminibus requiran
tur probationes luce meridiana clariores. tamen in crimine heresis suf
ficiunt minores scdm eundem ymolam.

Tem in causa heresis circa examinatione testium debent ad
esse due persone discrete et religiose non seculares clerici pre
ter inquisitorē et notarium. uel pter duos uiros ydoneos lo
co notarii q. persone tenetur parere hoc casu inquisitori. ut in alle. ca.
ut officium. §. uerum. et ibi per doc. qd non procedit qñ eps inquit
quia non habet necesse personas religiosas conuocare sed tantum no
tarium per regulam. c. qm. contra. de probatj. que non debet dici mu
tata nisi expresse dicatur de epo. Vnde cum hic de inquisitore loqua
tur non est intelligendū de episcopo. ad hoc facit glo. in uerbo comis
sariis. e. ti. de. nolentes que dicit de pena de q. ibi non habet locū in
episcopo. quia de eo non loquit. et similiter tēpus. xl. annoz nō habet
locum in episcopo quia de inquisitore et non de epo loquitur palle.
de. nolentes. nā quis non potest esse inquisitor seu substitutus eius ni
si attigerit. xl. annum ut ibi dicitur et ibi per doc. non ob. c. per hoc
in fi. de hereticis. in. vi. ubi dicitur q. episcopus in procedendo debet
seruare illum modū quem inquisitores ab apostolica sede deputati ser
uare debent quia habet locū quando ambo coiter procedunt. hinc est
qd dicit ibi Anch. q. propter comunione quam habent insimul in p
cedendo debent episcopi seruare constitutiones quas seruare debet in
quisitores. nā aliud dicēdo sequeretur q. si solus eps procederet inqui
rendo fm iura comunia et non obseruaret modum datum inquisito
ri sue diocesis forte per eum ibi cognitum non ualeret processus cum

quotidie plures forme procedendi limitatur inquisitoribus in eorum literis quod non est dicendum maxime quia tex. alleg. c. ut officium. loquitur de religiosis non secularibus qui conueniunt in religione cum ipsis inquisitoribus sed non episcopi qui ut plurimum sunt clerici seculares. Item quia episcopus sine inquisitore uel econtra non potest procedere in tribus casibus de quibus infra et hic casus examinationis testium non est de illis ergo cessat alleg. c. per hoc in aliis casibus quam tribus.

Item in hac causa et dependentibus ab ea possunt testes qui se subtrahunt cogi ad examinationem quia qui celat ueritatem peccat mortaliter et etiam si necesse sit possunt repeti si confuse deposuerunt uel non dixerunt de causa scientie uel de aliis. ut not. doc. maxime dominicus in alle. c. ut officium. post Io. an. quoniam post publicatas attestaciones possunt testes alii recipi ex quo ex officio non ad petitionem partis alterius iudex procedit et possunt ex interuallo corrigere dictum eorum. ut in alle. c. accusatus. §. licet. Insuper debet inquisitor inquirere de inimicitia testium contra partem contra quam inquiritur ex quo non traduntur nomina testium tali inquisito nec eorum noticia secundum eosdem ibidem. et hoc casu ad hoc ut testis repellatur requiritur quod probetur de inimicitia graui et capitali. ut dicit Federi. in consilio. cclv. quod incipit Reuerendo in christo patri

Item licet religiosi et alii clerici seculares existentes in sacris non possunt exercere officium tabellionatus quous ante fuerunt notarii etiam in causis uertentibus coram iudicibus ecclesiasticis tamen in causa heresis possunt exercere tale officium. ut in alle. c. ut officium. §. ad conscribendas. et ibi per prefatos doc. pe. et dominicum. post Io. an.

Item inquisitores possunt inuocare brachium seculare sicut episcopi pro expeditione negotii heresis fauore fidei et contradictores compescere per censuram ecclesiasticam. ut in alle. c. ut officium. §. penult. et ibi per doc. et similiter omnes domini et eorum officiales et alii impediens processum seu finem directe uel indirecte in causa heresis sunt ipso iure excommunicati et si animo indurato per annos institerint in eadem excommunicatione sunt condemnandi tanquam heretici. ut de hereticis. ut inquisitionis. et ibi per doc. maxime dominicum.

Item inquisitores habet potestatem committendi aliis citationes ac conuocandi peritos clericum et populum ut eis assistant et repetendi libros et processus supra causa heresis iam factos. ut de

salarius
hereticis. ut commissi. li. vi. nec in hac causa possunt peti exigere precium
sui laboris nisi liberaliter aliquid fuerit datum. ut ibi no. doc. maxie
dnicus ac etia possunt substituere et alios actus iudiciales committere cu
sint iudices delegati pncipis fm doc. ibide. et p glo. et doc. e. ti. de. ii.

Tem considerandum tres casus in quibus episcopus sine in/
quisitore uel eius substituto. uel inquisitor sine episcopo uel
eius uicario seu substituto non potest procedere in ca heresis
Primus casus est si uelit suspectus de heresi ponere in carcere duro et
arto qui esset magis ad pena q ad custodiam. Secundus si uelit poner
re ad tormenta. Tercius si uelit procedere ad sniam. et hec uera si ad
inuicem sui copiam habere ualeant infra dies octo postq se adinuice
requisiuerunt unica adminus requisitione nisi unus alteri committat ui
ces suas uel consensum alias carceratio tortura uel snia est ipso iure nul
la hec oia probantur. de hereticis. de. i. nec ualidatur aliquis actus ex
hiis tribus si post octo dies consensus superueniat scdm paulu. et Io.
de ymula ibi. Insup si ambo procederet contra suspectu de heresi li/
cet diuissim tn coicabunt sibi processus in fine cum non restat nisi fer
re sniam. ut ibi dicit glo. in uerbo ad sniam. et doc. uel etia si unus p
cedat altero predictoz nullo modo procedente tunc si eps potest ha
bere copiam inquisitoris uel inquisitor de episcopo qn uult procedere
ad carcerandum uel ad tormentandum uel sententiandu et debent re
quirere et expectare per octo dies et elapso termino a die requisitois
poterit per se procedere. Sin autem non poterit habere copiam tunc
procedere potest etiam nulla facta requisitione nec etiam isto casu re
quiri debet capitulum uiuente episcopo scdm Io. de ymula. ibi post
math.

X premissis uidetur q licet carcer sit durus tamen si fit no
ad penam sed ad custodiam exquo alius carcer pro custodia
reperiri ibi non potest q separatim ad carcerandu potest pro
cedi secundum eos. et similiter colligitur q inquisitus non copellitur
ad ieiunandum ab uno ipsorum pro ueritate eruenda cuz tale ieiuniu
dicitur tormentum scdm glo. et eosdem ibidem.

Tem addit quartus casus uidelicet in commutatioe pene qa inqsi
tor no potest commutare uel mitigar pena inflicta sine epo ut
patet in alle. c. ut commissi. 8. et illoz. et ibi p pe. de anch. q. di
cit q e spale in hac ca ut posset fieri ista alteratio uel mitigatio etiam
post sniaz forte iste quartus casus pot coprehendi sub tercio uidelicet snie
respectu finis ad que tedunt snia et mitigatio siue mutatio

compro.

Eterum si episcopus uel inquisitor uel eorum substituti causa vexandi uel pecuniam extorquendi uel alia causa iniusta aliquem faciunt de heresi suspectum qui non sit uel suum officium impediens qui non impedit. uel obmittendo aliquem de heresi suspectum ubi procedendum sit negligenter sunt inquisitor et eius substitutus et substitutus episcopi ipso iure excommunicati. Sed episcopus est per triennium suspensus ipso iure. ut patet in. c. de. i. de hereticis. ad. i. in. §. Item inquisitores.

Item in hac causa quo ad sententiam ferendam datur practica. Pe. de anch. c. ti. c. ut commissi. ut iudex dicat pronuntiamus tale fuisse et esse hereticum et puniendum penes quod a iure contra hereticos sunt statute quia facti questio est penes arbitrium iudicantis. sed persecutio pene non eius uoluntati mandatur sed legis auctoritati reservatur. et isto casu iudex secularis habet stare actis iudicatis inquisitoris cum eius sententiam exequitur secundum eundem pe. ibi et. c. ti. et li. c. ut inquisitionis. in secundo notabili.

Item sciendum quod a sententia diffinitiva super heresi non potest appellari. ut in alleg. c. ut inquisitionis. Vnde executioni potest demandari infra dies decem secundum eundem pe. et alios ibi quod dicunt uerum esse in sententia diffinitiva. Secus in sententia interlocutoria ut si in processu inquisitionis inquisitus sentiat se aggravari in aliquo per inquirentem. quia a tali grauamine potest appellare secundum eos.

Item testes singulares in hoc crimine non probant nisi ut unus testis dicit quod audiunt illum dicere quod christus non uenit ad crucem et alius dicit quod persone trinitatis non sunt equales. quia per hoc non probabit ille hereticus licet aliqui teneant contrarium secundum doc. Anth. de but. Io. de ymo. et ab. si. in. c. cum oporteat. de accusat. et per eundem Ab. in suo consilio. liii. si intra. ut. s. in. §. insuper. in fi.

Item inquisitor contra iudeos qui christianos denegantes fidem et descendentes ad eorum sectam recipiunt et occultant uel persuadent et fugere faciunt ne de crimine heresis contra eos inquiratur uel uerbis et factis defendunt ut persistant in iudaismo. uel uident christianos iudeis aliis uel saracenis de quibus constat eis quod faciunt negare christianos fidem christianam potest procedere tanquam receptatores hereticorum et existentes causa erroris illorum christianorum. ut plene probat Oldra. in consilio. xxxvi. quod incipit Infra scripti sunt articuli inquisitoris et ratio est quia inquisitor potest procedere contra omnes receptatores defensores et fautores siue sint heretici siue non. ut patet de hereticis

c. accusatus. §. si uero. et etiā sunt excōicati ut dicunt docto. e. ti. et. li.
c. contra xpianos. ita procedi potest contra iudeos licet heretici nō dī
cātur. et ibi dicunt doc. post Io. an. q. iudei introducētes ad eoz rituz
xpianos licet non puniātur tanq̄ heretici quia non fuerunt xpiani tñ
puniendi sunt alia pena tanq̄ fautores hereticoz ex quo sic trahūt bap
tizatos ad iudaismū ut ibi plene. et sunt pena arbitraria puniendi ex
quo pena certa nō est statuta per regulā. c. de causis. in fi. de offi. del.
etiā sunt publicis flagellis deputandi ut patet. xxviii. q. i. sepe. sed ali
ter corā seculari puniunt. ut. C. de iudeis. l. fi. et. l. iudeis. et hec casu
inquisitor nō potest illos punire z sentētiare sine ep̄o uel ecōtra. p. de. i.
e. ti. et q̄a potestas inquisitoris participat ep̄o. ut e. ti. et li. vi. r. per hec.
scdm dñicū post Io. an. in alle. c. cōtra xpianos. nisi post dies octo ut
permittitur.

Tem inquisitor nō potest procedere contra iudeos qui in pa
rasceue crucifigunt agnum siue eūc crucē conspuunt et pedī
bus concalcant in uituperiū fidei quia licet ex hoc fiat iniu
ria fidei xpiane tñ p hoc error cōtra fidē nō inducīt. unde nō spectat
ad eius officiū qd est limitatū quīs propter hoc p ordinarios seculares
et ecclesiasticos saltē idirecte coherceri possunt fm eūdē Oldra. ut. §.

Tem sciendū est etiā q. iudeis inter catholicos aliq̄ pmittunt
tur. uidelicet primo obseruare synagogas antiquas et eas re
parare non autē nouas construere. ut. l. fi. C. de iude. et in. c.
iudei in ciuitate. de iude. et. c. consuluit. Scdo pmittitur iudeis pacifi
ce et quiete celebrare festiuitates suas. et officia consueta in synagogis
eoz publicis. xlv. di. qui sincera. Tercio permittitur iudeis comitiua
conuicinalis catholicoz cā tñ aliqñ interdicit. de usu. c. qto. et. c. post
miserabilē. Quarto iudei obediētes legibus nō sunt molestandi a xpi
anis. xxiii. q. viii. dispar. Quinto iudei non sunt p uolentiā ad fidē
cōpellendi. xlv. di. qui sincera. et. c. de iudeis. Sexto iudei sine iuditō
terrene potestatis non uulnerātur nec occidūtur nec pecuniis suis spo
liantur de iudei sicut iudei. Septimo q. de cimiteriis eoz nō eximāt
corpa eoz defunctor. ut in al. c. sicut. Octauo in oibus ritibus eoruz
tollerātur dum nō non fiāt in obprobriū fidei catholice et cōtra for
mā canonū. ut patz. xxiii. q. iiii. v. et. vi. et p totū. et. e. q. viii. dispar.
xxviii. q. i. et. ii. p totū. xli. d. c. i. et. iiii. lvi. d. ysmael. liiii. di. c. i. ii.
et. iiii. et. xi. q. iiii. admēfaz. et de iude. p totū. Insup si aliq̄ alia priuile
gia sunt eis cōcessa p romanos pontifices sunt seruāda. de priuilegiis
porro. et. c. accepimus. Vñ cohercio iudeoz trāsgrediētū hos canones

non spectat ad inquisitores. nam ritus iudeorum nō proprie sapit heresim. sed notat infidelitatem respectu dispositionis legis gratie hereticus stricto sumpto uocabulo differt ab infideli et scismatico. quia quilibet infidelis iudeus uel paganus large dici possunt heretici. ut no. xxiiii. q. iii. §. quia uero. & c. inter scisma. Si ergo iudeus seruat ritus suorum antiquorum nō est proprie hereticus. immo permittitur eis seruire secundum formam canonum ut predicatur. Sin autem obseruat contra formam canonum non est stricte hereticus. sed est canonum uiolator. et sic ad episcopum ordinarium principaliter spectat eorum coherctio qui est custos canonum. xxv. q. i. nulli fas. et. ca. uioladores. ix. q. iii. in prin. ut patet de iudi. ca. & si iudeos. et. c. postulasti. et potest eos punire per indirectum prohibendo xpianis ne habeant commercium cum eis. uel pena pecuniaria. ut in allegato. c. et si iudeos. & c. non nullis. Item potest episcopus ordinarius punire infideles delinquentes in sua dio. pecuniaria pena uel corporali citra sanguinis effusionem ut est casus de raptō in archiepiscopatu cum sit custos canonū et ita in effectu consuluit dominus Io. de ligano. et se subscripserunt Laurentius de pinu. Egidius de presbiteris. Gaspar de caldarinis. & Io. de fantudiis. Et incipit consiliū In xpi nomine et beate uirginis et utriusq. Iohannis. quia sepe reuocatur in dubium zc. et hoc quod hic dicitur q. iudeus uel paganus non stricte sed large dicitur hereticus est uerum nisi recepisset baptismum et postea preuaticasset. ut patet eo. ti. li. vi. c. contra xpianos. nam tunc stricto modo dicitur hereticus. ut ibi. et. c. ne sanctum baptis. per totum. et. c. de apost. l. i. et per totum. et adde quod predicatur post Oldra. in consilio. xxxvi. et per Calde. sup. ti. de iudeis. consilio. ii. et. iii.

Item pertinaciter asserere q. anima simul cum corpore moriatur uel q. homines uiuant et gubernentur per constellatōnes superiores. uel q. non sit paradysus nec infernus uel q. in cestus non sit peccatus sapiunt heresim manifeste scdm frede. de scñ. in consilio. ccxlv. Quod incipit reuerendo in xpo patri. nam credendum est eum qui talia pluries pertinaciter asseruit corde gessisse z credidisse. quia nemo extimandus est dicere quod mente non agitauit. xxii. q. v. humane aures. ff. de suppel. lega. l. labeo. et propterea hereticus est censendus talia proferēs et eius bona a die commissi criminis sūt ipso iure confiscata scdm eum. ibi multa iura ad hec allegantem per uerba enim que quis loquitur suam fidē profitetur scdm beatū Thomam scda scde. q. xi. ar. ii. circa medium.

Tem frangens yconas vel ymagines ecclesie vilipendendo ac
i in iuriā faciēdo nō dicit hereticus. sed alia grauissima pena
fit puniendus sed si faceret illud putās eas esse simulacra & q
sit peccatum adorare in eis id quod representatur per eas esset hereti-
cus. & memoria damnabit. qz diceret sanctam ecclesiam nō potuisse
condere illa decreta que dicuntur uenerari ymagines fm Andre. de
yser. in alf. autē. qui alf. in conteste. Hosti. in summa de hereticis
§. qua pena. ibi plene per eos q est intelligendum primū dictum. ni
si in hoc esset eius opinio grauata & ppter hoc diffamatus proterue
id faciēns ac si existimaret eas non esse uenerandas per ea que dicta
sunt. s. in simoniaco & usurario.

*an sctm frangeres
imagines.*

Tem inimicus capitalis de iure canonico nō potest accusare in
i criminibus exceptis fallit in heresi stricto modo sumpta. naz
tunc dicit prosequi suam uel suor iuriā. qz quod cōmitti-
tur in religionem diuinā in oīm infertur iuriā. C. de hereticis.
l. manichcos. fm eundem Andream vbi supra in fi.

inimicus.

Tem inquisitor non habet se intromittere & cognoscere de
i causis vsurarum. licet possit inuigere hereticis in foro penitē-
tiali vt usuras restituāt secundum q patet in alf. c. accusatus.
§. de questionibus. & ibi per doctores. sed non possunt ad eas resti-
tuendas cōpellere. sed bene ut agant penitentia inunctam si est no-
torium penitentiam non fuisse peractam uel etiam propter peniten-
tiam non peractam penam pecuniariam imponere. vt patet ex hīs
que notat Frederi. in consilio. c. lū. prealf. & Lopus ibi in addit. uel
tamq relapsos de heresi condemnare. vt dicitur supra. §. item cōside-
randum q pluribus. p. vnde asserens pertinaciter.

Tem inquisitores qui ptextu officii inquisitionis illicitis modis
i pecunias extorquēt vñ ob delicta clericorū scientē confiscant bo-
na ecclesiarū sunt ipso facto excoicati & absolui nō possunt ni-
si in articulo mortis si prius nō satisfecerint. ut pz de hereticis. de. no-
lentes. Vnde si inquisitor scienter applicat sibi ipsi ratione officii li-
bros quos quidam frater minor habebat ad usum ppter delictū ipsi
us fris cuius punitio ad officiū ipsius inquisitoris pertinebat est ipso
facto excoicatus hoc saluo q si ille frater cuius libri fuerūt ablati &
inquisitor cui facta fuit applicatio essent eiusdē conuentus ita q pro-
pter hanc applicationē nullum factum est preiudiciū cōuentui cuius
reuera erant libri nec ab eius dñio vel ptate facta est aliq distractio

vel alienatio per huiusmodi applicationem sed illa habet potestatem in illis libris quam prius ipse conuentus habebat libris extantibus apud illum fratrem. nam casu isto dictus inquisitor non est excommunicatus. quia presupponendo hoc nulla facta est confiscatio bonorum dicti conuentus. quia tunc proprie dicitur confiscatio quando dominium rei de vno ad alium transfertur. de heretico. c. penult. li. vi. & facit quod legitur & non. de hiis que fi. apre. cum apostolica. & quod non. Inno. & Hosti. de probat. ex litteris. circa prin. de duobus canonicis eiusdem ecclesie adinuicem litigantibus. fm Frederi. d. sen. in consilio. cxxxii. quod incipit. In xpi nomine amen. viso & examinato & pro intelligentia remitto ad consilium primum Calderi. sub ti. de heretico. qui aliter dicit.

Item sciendum quod si hereticus non fuit in uita inquisitus & damnatus tamen inquiri & damnari potest eius memoria post mortem ad similitudinem criminis lese maiestatis. ut notat dominus Ange. de perusio. C. ad. l. iul. maie. l. penult. & Andre. de yser. in alf. autem. gazaros. & xxiiii. q. ii. sane. ii. & de heretico. si quis episcopus. nam post mortem heretici potest ipse declarari hereticus ad finem confiscandi bona. cum ex eius morte crimen non extinguitur. ut patet de heretico. accusatus. §. in eo uero. li. vi. & ibi per Dominicum. hinc est quod dicit Bar. in l. i. de apostat. quod leges & canones asserentes quod de crimine heresis potest cognosci post mortem debet intelligi infra quinquennium. unde inquisitores ad finem publicationis bonorum non possunt procedere ad inquirendum post mortem heretici elapso quinquennio. fm eum ibi. sed glo. in alf. §. in eo uero tenet quod requiritur lapsus annorum. xl. alf. de prescript. c. fi. §. fi. li. vi. ubi est casus quod etiam infra annos. xl. a morte heretici computandos possit memoria damnari. & hoc tenet Pe. de an. in alf. c. fi. de quo ibi per eum. & hoc nisi probetur de eius reuersione ad fidem ante mortem iuxta ea que habentur & non. de heretico. fili. in vi. & supra dixi.

Item sciendum quod aduocati possunt defendere suspectos heresi in quousque non constat illos esse hereticos vel inter hereticos computandos. ut non. de heretico. c. si aduersus. & ibi per Antho. d. butri. post Io. andre. & e. ti. c. fi. in pn. li. vi. ubi patet quod in causa heresis potest procedi sine strepitu aduocatorum. Unde dicit ibi Dominicus ibi patere quod non prohibetur interessentia aduocatorum sed eorum strepitus. ad hoc est quod legitur. in c. statutum. lo. ii. & responso. ii. d.

hereticis. li. vi. & que ibi nō. doc. nam ius quod aliquīd presupponit
supponit illud tamq̃ in esse suo perfecto et uero. ut nō. de elec. cum a
na. & p Inno. d. libe. obla. c. fi. cum ergo ius p̃hibet aduocato p̃stare
auxilium heretico intelligendū est de heretico qui uere dicat hereti-
cus vel inter eos habeat manifeste. ut. s. & cautū est aduocato prote-
stari sicut fecit abbas Ioachim. ut. s. in prin. dicit. & in fi.

Item attendendū q̃ in istis sortilegiis & diuinatiōibus ad hoc
i vt inq̃sitor possit p̃cedere habet prouidere ante oīa an illa p̃ti-
neant ad suā iurisdictionē. s. an sapiant heresim manifeste. cū
enim dat sibi iurisdic̃tio cognoscendi. super manifestis si reuocat in
dubiū de hoc. q̃ tunc nō pōt cognoscere an sua sit iurisdic̃tio. ut nō.
glo. in alf. c. accusatus. s. sane. qd̃ declarat Dñicus ibi dicens. q̃ si ma-
nifeste apparet q̃ sapiant heresim & sup̃ isto q̃ sit manifestū uel nō
reuocatur in dubiū q̃ si inq̃sitori liqueat q̃ sit manifestū iudiciali-
ter poterit pronunciare se iudicē. si uero nō apparet q̃ sit manifestū.
se non inromittet vt ibi dicit glo. s̃m eum. ad hoc allegat Antho.
de butri. ibidem incontestem. vnde diuersitas cōsistit an dubium sit
in iure an in facto. q̃ primo casu non potest cognoscere. secundo sic
sicut in simili dicit Antho. de butri. in de. i. de dolo & contu. q̃ ali-
ud est constare manifeste de contumacia. & aliud est cōstare de mā-
nifesta contumacia. vnde ista simul stant q̃ manifeste constet de cri-
mine vel cōtumacia alicuius & tñ dictum crimen uel cōtumacia nō
fuerint manifesta seu manifeste cōmissa. vt ibi per eum. & etia3 sic
vt in fili dicit Bar. ff. io. maf. l. tic̃ia. quem coiter sequunt canoniste
qn̄ dubitatur super matrimonio uel usura & aliis. vbi facit differen-
tiam an dubitet in iure uel in facto. & plenius per Dñicum de fo.
cōpe. c. fi. in fi. li. vi. querit si inq̃sitori cōstat p̃ testes qui reprobati n̄
possunt q̃ de tali usu sapiēte heresim manifeste sit manifestū seu no-
torium uel etiam per confessionē vel notorietatē q̃ p̃nunciare po-
terit se iudicem & hoc casu inq̃sitor debet in sua inquisitione exp̃-
mere q̃ illa d̃ quibus infamia est orta sapiunt heresim manifeste et
sufficit q̃ talis qualitas deducatur expresse vel cōprehendi possit sub
generalibus uerbis inquisitionis sicut in similibus casibus dicunt do-
ctores maxime Antho. de butri. & Io. de ymola. d̃ iudeq. c. ceterū
et per doc. in. l. ii. ff. si quis in ius nō ierit. Et ē utile talia declarari sa-
pere hēsīm manifeste sicut in fili de eo qui in casu notorii h3 p̃cede-
re. nam p̃mo debet declarare illud esse notorium nō tñ est necessariū
licet sit utile. q̃ si procederet tamq̃ super notorio & nō esset retrac-
taretur sententia. nisi procederet in hoc declaratio. q̃ sibi imputet p̃s

si non appellauit cum sit lata cōtra ius ligatoris s̄m Antho. de butri.
Fran. de zam. & Io. de ymola in de. i. §. i. de re iudi. Similit̄ dicit̄
in archiepo visitante prouintiam intendēte punire crimina que asse
rit notoria. q̄ si dubium est an sint notoria debet pronunciare. vt in
c. i. de censu. li. vi. de quo ibi per doc. hinc est q̄ si iudex procedit ex
officio & reuocat in dubium an sua sit iurisdic̄tio pōt pronunciare
an sit iudex. vt nō. ibi Dñicus post Antho. de butri. & Io. de ymo
la de rescrip. super litteris. & per Ange. ff. si qs in ius uoca. non ierit
l. ii. sed in causa heresis distinguē an in iure an in facto dubitat̄ ut
predicitur. adde s̄m ab. sy. de here. de. ad nostrum q̄ dicere hoīem
esse inpeccabilem est hereticū insuper in hac uita non pōt haberi per
fectissima caritas. & dicere contrariū est hereticū. Preterea mulieris
osculum ex causa libidinosa est peccatū mortale & dicere contrariū
est hereticū sic in fornicatione q̄ simplex fornicatio est peccatū mor
tale. unde dicere contrariū est hereticū de quibus ibidem per eundē
ab. ibi in cōclusionibus glosarum.

Tem inquisitor pōt pcedere contra iudeū qui xpianum negan
i tem fidē & cōdescendentē ad sectam iudeoz recipit & occul
tat s̄līter contra facientē aliqd in uituperiū dñi n̄ri ihu xpi d̄
quo habet p Oldra. in cōsilio numero. xxxvi. sed nō pōt pcedere q̄
iudeū trāsēutē ad sectā sarracenoꝝ. ut p eundē in cōsilio 2°. & s̄. dr.

Tem dicere q̄ peccator non pōt saluari quantumq̄ penitrat
i dicit̄ hereticus. sic etiā si diceret q̄ rome uel alibi nō dimittun
tur peccata per eccliam. uel q̄ peccata nō dimittunt̄ nisi a solo
deo s̄m eundem in consilio. cclxxi.

Tem inquisitor pōt pcedere q̄ periurū qui p̄us iurauerat non
i exercere usuras. uel nō dicere uel facere ea q̄ sunt q̄ fidē. naz p
cedere pōt q̄ eum tamq̄ hereticū uel male sentientē de fide s̄m
Calde. in consilio. ii. sub ti. de here. nam aliud est pcedere q̄ aliq̄ez
tamq̄ hereticum. & aliud cōtra eum tamq̄ suspectum de heresi s̄m
Calde. in consilio. v.

zē. Salutem in dño qui percepimus ex fama publica &
p clamosa insinuatione in scandalum plurimorum q̄ talis
pertinaciter affirmare presumat exercere vsuras non esse
peccatum uel tale qd quod ab ecclesia ē damnatū uel sa
pit heresiz manifeste ppter qd merito de fide pōt suspectus reputari
verū nos uolentes cuz eo scire an ambulet in lucē uel tenebras & de
eo iusticiā ministrare & salutē sue aīe puidere. Cupiētes in hīs iuri
dice pcedere ut tenemur. Ea ppter tibi mandamus q̄tū ex pte n̄ra
cites peremptorie dictum talez de fide dñi nostri Ihesu xpi merito

in fine
mz

suspectum vt die tali hora causarum in nra curia personaliter compareat coram nobis d articulis nostre fidei xpiane. & an ambulet in luce uel in tenebris resposurus & facturus in et super pmissis ac dicturus quod fuerit rationis cum intentione. q nisi dictis die & hora coram nobis copareat predicta facturus contra eundem tamq de fide suspectum per iuris remedia ad ex communicatione & alia fm canonicas sanctiones procedemus iusticia mediante ipsius absentia vlt contumacia in aliquo non obstante. Datum. zc. Verum si non comparuit excommunicet. & si post excommunicatione in eadem perdurauerit per annum animo indurato pertinaciter ex tuc uelut hereticus comdemnet. vt patet de heretic. cum cotumacia. li. vi. & est necesse q in citatione ponatur q veniat de fide resposurus. vt no. in alf. c. cum contumacia. adde ea que dicit Spe. in ti. de heretic. hoc addito q hodie iudex secularis no potest cognoscere de hoc crimine ut predict. Salua correctione sacrosancte Romane ecclesie. cuius determinationi me & omnia & singula premissa subitio.

Ec inquisitio est quam Reuerendus in xpo pater talis vel inquisitor. zc. ex suo mero officio facere intendit contra talem de tali loco de infrascripti criminibus & excessibus heresis seu sapientibus heresim manifeste. de quibus habet ex uerisimilibus & legitimis coniecturis suspectus quem si de hiis culpabile inuenerit intendit corrigere & punire iusticia mediante cum illius sanguis de suis manibus requirat & ad corrigendum subditoz excessus teneat procedere ne dampnabiles eoz offensas. deserere uideat intendens iusticiam ministrare iuxta merita probandoz.

Capitula specialis inquisitionis fiende p talem. zc. ex suo mero officio contra tale d tali loco de infrascripti criminibus. zc. ut. s. pxime.

N primis inquirendu est ex officio dicte curie si olim in anno i prime inditiois. M. CCCC. LIII. de mense tali psidente in summo officio. dno nro dno Nicolao papa. v. summo pontifice in platea tali. Talis sue salutis imemor publice affirmauit aio pertinaci exercere vsuras no esse pcm vel fornicatione no esse peccatum mortale vel exercuit sortilegia diuinationis hereticos ppter hoc sibi associando dicedo q sortes exercuit sup tali facto & diuinabat tale fecisse uel subtraxisse seu p certo comisisse uel in suum suffragiu demones inuocauit vel ad habendu responsa uel q deu uel articulos uel sacramenta eccleie tale quid asseruit pertinacit in obprobriu fidei xpiane vel tale quid operatus fuit qd credit contra fidem sentire. zc.

Tem inquirendu est vt supra si dum talia diceret et exerceret i fuit ab aliq reprehensus & no curauit de rephensiõe. sed magis

dicebat & affirmabat seu exercebat affirmādo q̄ non est peccatū. zc
& nolebat applaudere tali correptioni animo indurato seu pertinaci.

Item inquirendum est ut. s. si dictus talis sit solitus talia dice
i re facere vel exercere vel consulere magos et alios diuinatores
vel demones & cum eis conuersari in eorum domibus uel p
priis vel alias heresim abiurauit.

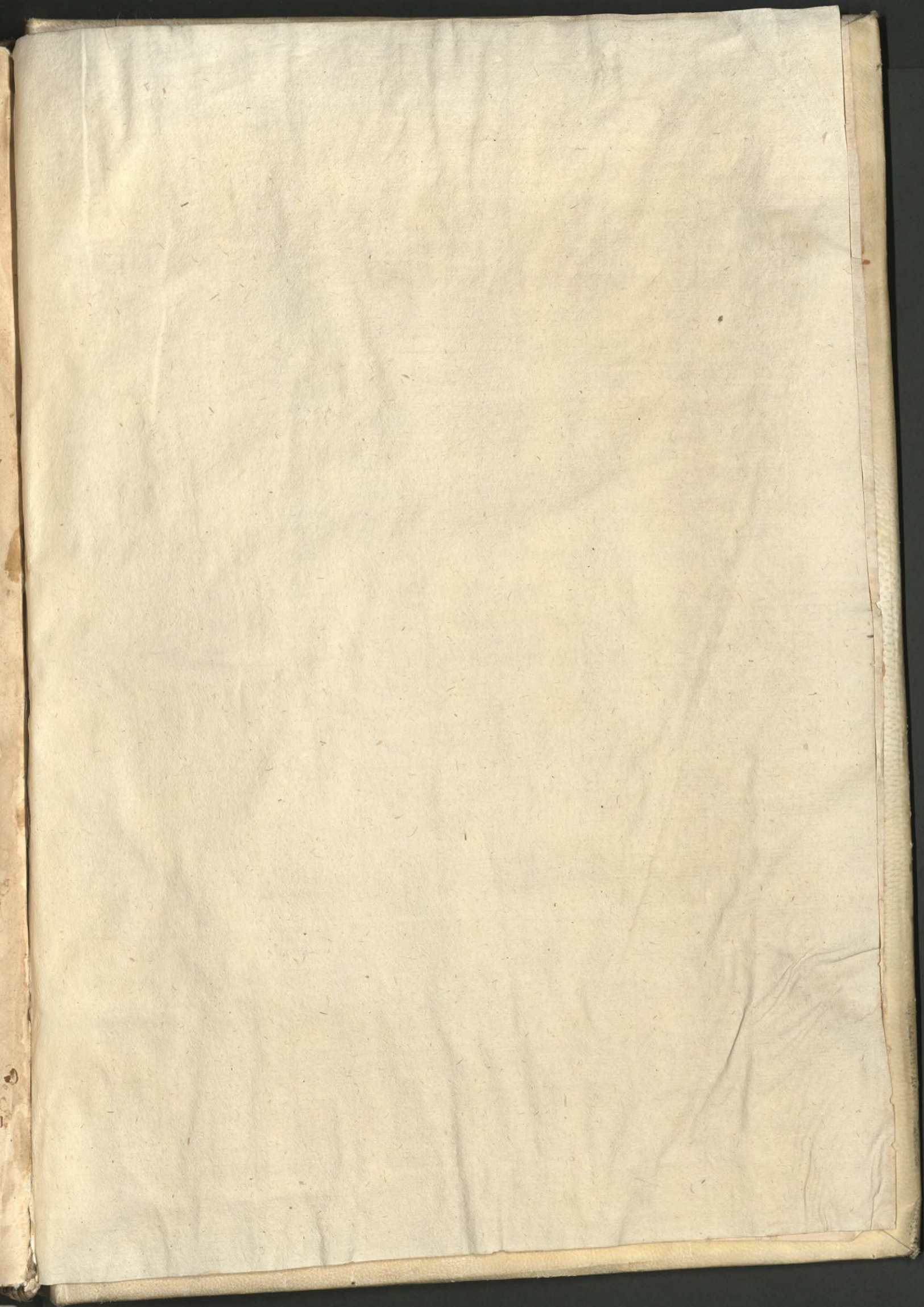
Item inquirendū est vt supra si cōfessus fuit publice vel occul
i te talia exercuisse dixisse uel fecisse.

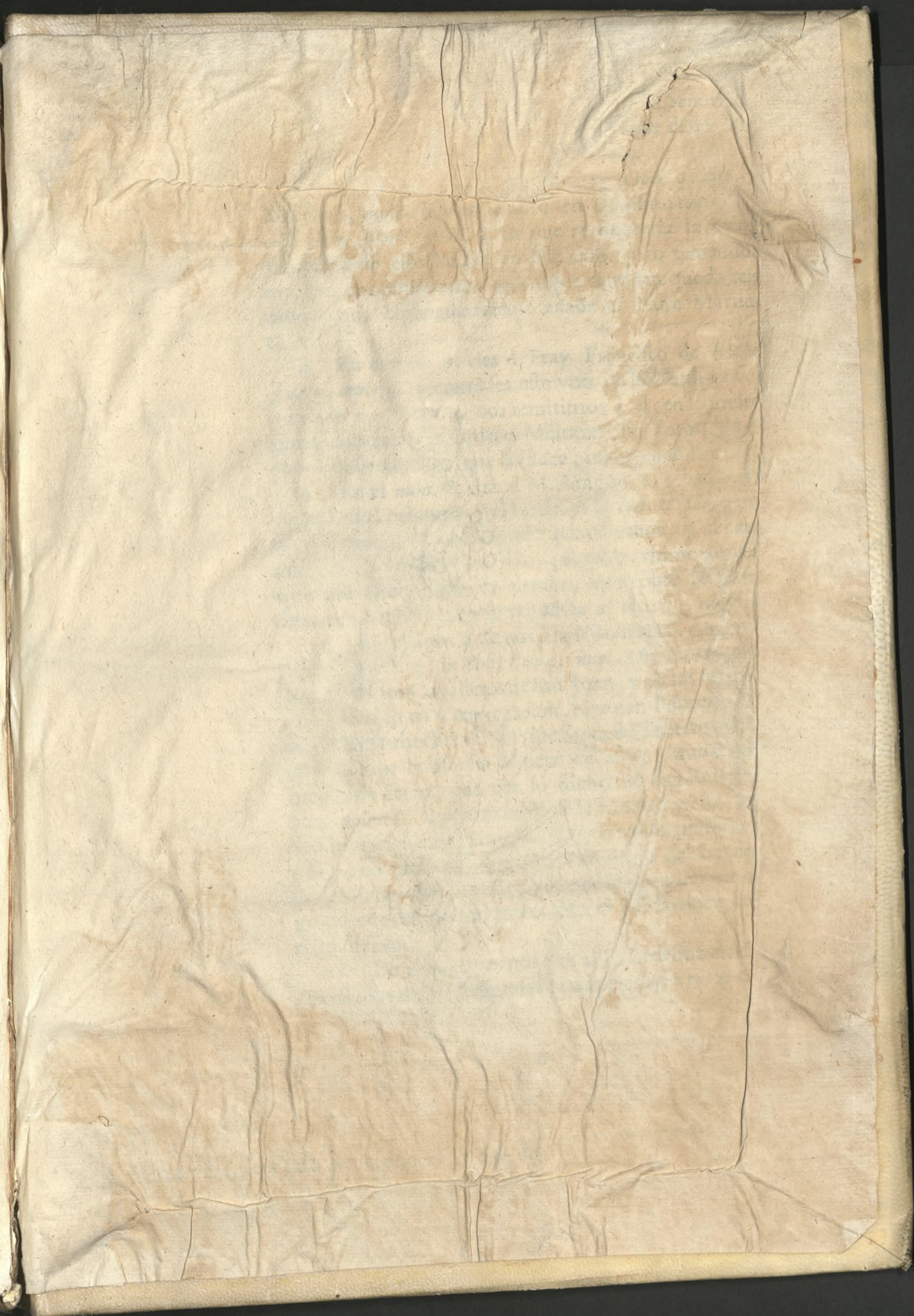
Item inquirendū est ut. s. de loco tempore & de aliis circūstantiis.

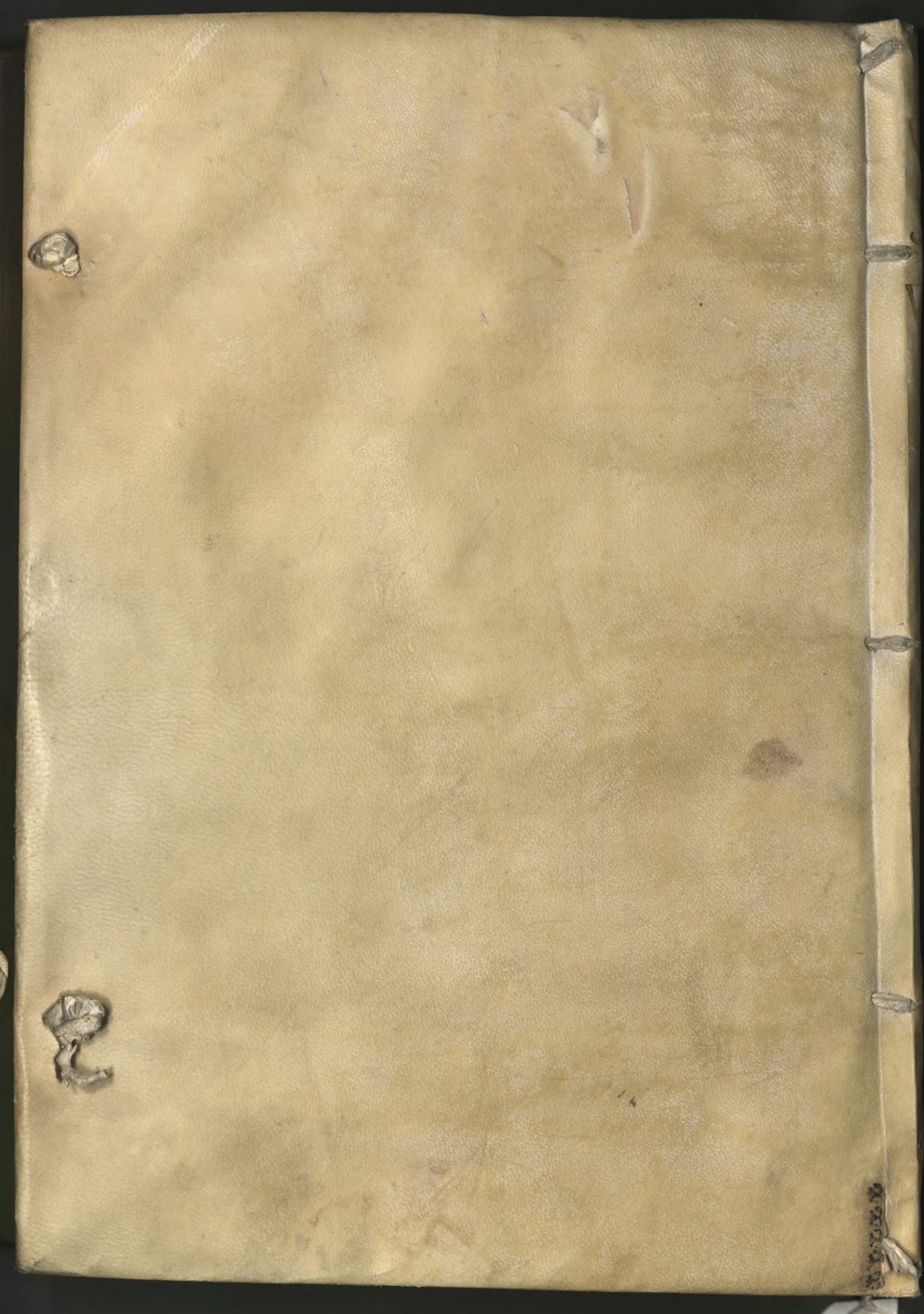
Item inquirendum est ut supra si de predictis omnibus et sin
i gulis est publica vox & fama & notorium in ciuitate tali in
homines & per homines eiusdem & maior & sanior pars ho
minum predictorum ita tenet credit & sentit q̄s inter eos de tali
bus narratur.

T hec omnia acta & cōmissa fuerunt per prefatum talem
dolose scienter & appensate animo & intentione contem
nendi fidem xp̄ianam diabolico spiritu instigatum in ciui
tate tali seu loco infra tales fines contra ius & sanctam matrem ec
clesiam catholicam super quibus omnibus & singulis cōnexis & de
pendētibus ab eisdem & prorsus extraneis dictus talis episcopus &
inquiretor inquirunt & inquirere intendunt condemnare & punire
secundum formā iuris & constituciones sancte romane ecclesie put
erit probandū coniunctim uel diuissim nō astringens se. zc. & alias
omni uia iure & modo. zc. Salua correctione vt supra.

VOCAB

JURIS

VERUM

VOCAB

JURIS

VERUM

